

Regional plan Norefjell-Reinsjøfjell

Høringsparter oktober 2019:

Del 1:

1. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
2. Direktoratet for mineralforvaltning
3. Fylkesmannen i Oslo og Viken
4. Villreinnemnda for Brattfjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell
5. Sigdal kommune
6. Krødsherad kommune
7. ~~Flå kommune (ingen vedlegg)~~
8. Nes kommune
9. Nore og Uvdal kommune (foreløpig)
10. Villreinutvalget for Norefjell-Reinsjøfjell
11. Buskerud Næringshage
12. Langedrag Naturpark
13. Øygardsgrend grunneierlag
14. Fekjan/Brynhildstjern sameie (BFS)
15. Børtnes-Ødegården grunneierlag
16. Harald Stavn Skjørten
17. Stavn fjellsameie v/Harald Skjørten
18. Torger Kolsrud
19. Knut Sønsteby og Marianne Skjetne Bøe
20. Høgevarde AS v/Erik Gulsvik

Del 2:

21. Sameiet Vik, Vold og Rud
22. Per G. Ringnes
23. Norefjell Utvikling
24. Grunneiere i Gammelseterområdet v/Jostein Guttormsen og Anders Widding
25. Norefjell Fritidsbygg AS v/Åke Holtet
26. Eggedal utmarkslag v/Jostein Guttormsen
27. Grunneierne Åse Lene Eckhoff, Gudmund Olsen, Siri Merete Killand, Unni Sandsbråten, Kjell Erik Kopseng og Jan Ødegård
28. Halvor og Oda Sarine Juvet
29. Tone E Svendsen og Håkon Røed
30. Hytteforeningene Norefjell Vest
31. Thor Einar Kristiansen
32. Haugheimseter hytteforening
33. Hans Jan Bjerkely
34. Hans Jørgen Rånes
35. Racketjern Tun- og Hytteforening (RTH)
36. Odd Grim Torstensen
37. Thor Erik Jelstad
38. Norsk Friluftsliv
39. Forum for natur og friluftsliv i Buskerud
40. Naturvernforbundet i Buskerud
41. Den norske turistforening (DNT)

Vår saksbehandler
Ajeen Arvesen, tlf.

Dokumentdato
11.09.2019
Deres dato

Vår referanse
2019/3305 ARAJ
Deres referanse
2019/7461

BUSKERUD FYLKESKOMMUNE

Hauges gate 89
3019 DRAMMEN

Tilbakemelding - Høring av forslag til Regional plan for Norefjell - Reinsjøfjell

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser til plansaken som dere har sendt på høring. DSB har dessverre ikke kapasitet til å gå inn i alle mottatte plansaker og sender derfor dette generelle svaret.

Det er Fylkesmannen som skal følge opp at hensynet til samfunnssikkerhet er ivaretatt i plansaker. Fylkesmannen har også et ansvar for samordning av statlige innsigelser til kommunale planer.

DSB har innsigelseskompetanse etter plan- og bygningsloven i plansaker som berører følgende områder:

- Virksomheter som håndterer farlige stoffer herunder storulykkevirksomheter
- Transport av farlig gods
- Brannsikkerhet herunder tunneller og underjordiske anlegg
- Tilfluktsrom (sivilforsvarsdistriktene)

Siden Fylkesmannen har et overordnet ansvar for å følge opp samfunnssikkerhet i planer, vil også disse områdene kunne inngå som en del av Fylkesmannens oppfølging. DSB samarbeider med Fylkesmannen og vil gi faglig innspill til Fylkesmannen dersom det er nødvendig. Hvis det likevel er behov for direkte involvering av DSB i plansaken, bes det om at høringen sendes inn til DSB på nytt med tydelig angivelse av hvilket forhold det bes om DSBs uttalelse til.

Vi viser for øvrig til www.dsb.no for DSBs veileder om samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging og veileder om sikkerheten rundt storulykkevirksomheter.

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Arkivseksjonen

Helle G Nielsen
Seksjonssjef

Ajeen Arvesen
Førstekonsulent

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes derfor uten underskrift.

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Buskerud fylkeskommune
Postboks 3563
3007 DRAMMEN

Dato: 02.10.2019
Vår ref: 17/02936-5
Deres ref:

Uttalelse til høring av forslag til Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell i Nes, Flå, Krødsherad, Sigdal og Nore og Uvdal kommuner

Leiv Erikssons vei 39
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00
E-POST post@dirmin.no
WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883
SWIFT DNBANOKK
IBAN NO5376940505883
ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR
TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 21. august 2019.

DMF forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivarettatt i plan- og utbyggingssammenheng.

Om planen

Den regionale planen skal komme fram til en langsiktig og helhetlig strategi for bruk av fjellområdene. Planen skal ivareta interesser knyttet blant annet til villrein, lokal nærings- og samfunnsutvikling og friluftssinteresser.

Uttalelse til planen

DMF hadde til planprogrammet innspill, datert 28. september 2017, angående forekomster med mineralske ressurser som ligger innenfor planen. Det er ingen av disse som Norges geologiske undersøkelse (NGU) har vurdert til å ha nasjonal eller vesentlig regional betydning som mineralske ressurser. DMF hadde derfor ingen merknader til planprogrammet slik dette forelå. Det er imidlertid flere registreringer av forekomster med mineralske ressurser innenfor den regionale planen, som enten er vurdert til å ha lokal betydning eller ikke har fått noen verdivurdering. Det er også to registreringer av gamle gruver innenfor planområdet. DMF er ikke kjent med at det foreligger interesser knyttet til noen av forekomstene, bortsett fra der det i dag foregår uttak av byggeråstoffer. Det framgår av DMF sine registreringer at de gamle gruvene enten er gjenfylte eller sikret på annen måte. Se vårt kartinnsyn¹ for lokalisering av uttak og gamle gruver.

DMF er kjent med at det ligger fire masseuttak innenfor området, som alle rapporterte om uttak av masser til DMF i 2018. DMF jobber for at disse blir ivarettatt når det foreligger konkrete tiltak som kan berøre uttakene. Den regionale planen har som hensikt å ivareta lokale næringsinteresser. Det vil vanligvis være næringsinteresser i tilknytning til masseuttak, både ved uttaket som sådan, men også dersom massene

¹ DMFs kartinnsyn: <https://minit.dirmin.no/kart/>

skal brukes til lokal opparbeidelse av infrastruktur og utbyggingsområder. Hvordan disse interessene ivaretas, avhenger av eventuell båndlegging som følger med planen på og i nærheten av uttakene. DMF kan ikke se at det ligger begrensinger for fortsatt drift innenfor sonene i plankartet hvor masseuttakene ligger.

I vårt innspill til planprogrammet ble ikke masseuttak og gamle gruver nevnt spesielt. DMF kan for øvrig ikke se at den regionale planen vil være til hinder for fortsatt tilgang på ressurser fra masseuttak i drift eller påvirker de gamle gruvene. Det bør likevel vises til at det finnes uttak av mineralske ressurser i drift innenfor planområdet, og dette bør følges av en egen vurdering om hvordan planen eventuelt legger til rette for, eller fører til begrensinger for uttak nå eller i framtida. Det kan også være hensiktsmessig at det i planen vises til at det ligger gamle gruver innenfor planområdet, slik at disse kan bli tatt hensyn til ved videre planlegging av tiltak.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Unni Garberg
seniorrådgiver

Lars Libach
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Lars Libach

Mottakere:

Buskerud fylkeskommune

Postboks 3563

3007 DRAMMEN

Kopi til:

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Vår dato:
09.10.2019

Vår ref:
2019/9573

Deres dato:
21.08.2019

Deres ref:
19/7461

Buskerud fylkeskommune
Postboks 3563
3007 DRAMMEN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Brede Kihle, 32266865
Even Knutsen, 32266817

Uttalelse til forslag til regional plan for Norefjell - Reinsjøfjell

Buskerud fylkeskommune har oversendt forslag til regional plan for Norefjell - Reinsjøfjell hvor formålet er å legge til rette for en helhetlig strategi for bruk av fjellområdet. Villrein, lokal nærings- og samfunnsutvikling og friluftsinnteresser skal søkes ivaretatt. Fylkesmannen mener det er positivt at det er foreslått en regional plan for å avklare den videre arealforvaltningen av dette fjellområdet.

Utbyggingsinteressene er svært sterke samtidig som området innehar nasjonal interesse knyttet til blant annet villrein og friluftsliv. Villrein er en nasjonal ansvarsart og Fylkesmannen er særlig opptatt av at det ikke åpnes opp for ytterligere utbygging i områder som villreinen bruker, særlig gjelder dette i fjellsonen med randsoner, overgangen ved Flatvollen og kalvingsområdet. Videre må det samlede trykket fra hytteutbyggingen reduseres. Fylkesmannen har derfor vesentlig innvending til flere områder i planforslaget hvor det nettopp er lagt opp til dette.

Bakgrunn

Vi viser til brev av 21. august 2019 med forslag til regional plan for Norefjell – Reinsjøfjell 2019-2035.

Som det går frem av oversendelsen er formålet med den regionale planen å komme frem til en langsiktig og helhetlig strategi for bruk av fjellområdet. Gjennom helhetlige vurderinger skal blant annet villrein, lokal nærings- og samfunnsutvikling og friluftsinnteresser søkes ivaretatt.

Fylkesmannen har i brev av 13. oktober 2017 kommet med uttalelse til varsel om oppstart av planarbeid. Vi uttalte at det var positivt at planarbeidet var igangsatt. For å sikre en bærekraftig bruk av området er det viktig med en overordna plan som sikrer villreinenes gjenværende leveområder og som setter langsiktige grenser for den videre arealdisponeringen av området. Vi viste til nasjonale føringer hvor det er vist til at villrein er en norsk ansvarsart. Det er lagt til grunn at plan- og bygningsloven skal medvirke til god styring av arealbruken og avveining av interessekonflikter i fjellet.

Fylkesmannen kjenner godt til planarbeidet. Vi har deltatt i arbeidsgruppe og styringsgruppe. Det er fylkesutvalget som i møte 19. august 2019 har vedtatt å legge styringsgruppa sitt forslag ut på høring.

Fylkesmannens kommentarer

I Buskerud har vi 4 villreinområder og det er utarbeidet regionale planer for to av disse. Dette er Hardangervidda og Nordfjella. Vi mener derfor det er positivt at det er Norefjell og Reinsjøfjell som nå står for tur og at dette også har vært et eget ønske fra noen av de berørte kommunene. Det aktuelle området er et av områdene med størst tetthet av hytter i Buskerud. Det er i tillegg vedtatt planer for ytterligere omfattende hytteutbygging i området og det er et stort press når det gjelder videre planlegging og utbygging. Det er derfor viktig med en overordna plan for den videre utviklingen.

Selve planområdet utgjør 728 km² og villreinsens arealbruk av dette er kartlagt til 580 km², jf. rapport 17/2016 *Villreinen i Norefjell-Reinsjøfjell – kunnskapsstatus og arealbruk* fra Norsk Villreinsenter. Her inngår også Fauskofjellområdet i Nore og Uvdal. Tellende areal for beregning av fellingskvoter ligger hovedsakelig over 1000 moh. og er på 314 km². Av dette ligger litt over 50 % i Nore og Uvdal og Nes kommuner hvor dyrene hovedsakelig oppholder seg fra høsten til seint på vinteren. Flå, Sigdal og Krødsherad med henholdsvis 18,4 %, 21,6 % og 7 % av tellende areal, har villreinen (fostringsflokken, dvs. simler, kalver og ungdyr) på sommerhalvåret.

Det går frem av saken at det i dag er oppført ca. 7000 fritidsboliger innenfor planområdet i tillegg til et betydelig antall varme senger i Krødsherad. Videre er potensialet i vedtatte planer anslått til noe mer enn 8000 nye fritidsboliger. Utbygging av området har holdt på siden 50-tallet, det er derfor sikret utbygging av området i flere tiår frem i tid med utgangspunkt i den utbyggingstakten det har vært i området. Totalt blir dette 15 000 fritidsboliger når potensialet i vedtatte planer er utnyttet.

I tillegg kommer planene i Krødsherad hvor det skal satses videre på utbygging med varme senger hvor det er mål om 20 000 sengeplasser fordelt på 50 % varme og 50 % kalde senger.

Den nye hytta til turistforeningen på Høgevarde ble åpnet i 2017 og er et svært populært turmål i området. Det går frem av planen at hytta kan ha opptil 10 000 besøkende i påskeferien og ca. 5000 i høstferien.

Med dette som bakgrunn er vi derfor svært positiv til at det blir utarbeidet en regional plan som legger føringer for den videre arealforvaltningen av dette fjellområdet og hvor området blir vurdert helhetlig og på tvers av kommunegrensene. Som kjent er fragmentering av leveområder og økte forstyrrelser på grunn av arealinngrep og ferdsel en stor trussel for villreinen. En slik plan burde derfor vært utarbeidet tidligere. Ut fra villreininteressene i området er det mulig en slik plan dessverre kommer for seint med tanke på den massive hytteutbyggingen som allerede er vedtatt for området. Videre utbygging vil også kunne få negative konsekvenser for fjellområdets attraktivitet for det allmenne friluftslivet.

Hvis en ser bort fra utbyggingen ved Natten og Tronrudmarka i Nes kommune, er den største delen av utbyggingen i kommunene Flå, Krødsherad og Sigdal som deler Gråfjell- og Norefjellmassivet mellom seg. Villreinen (vesentlig fostringsflokken) bruker dette området fra seinvinteren til høsten og det er her kalvingsområdet ligger, hovedsakelig i Flå kommune. Det er derfor svært uheldig for villreinstammen at dette er et av de områdene som er tyngst utbygd og hvor det i regional plan er foreslått større areal til utbygging.

Høst- og vinterområdene ligger hovedsakelig i Nore og Uvdal og Nes kommuner. De siste årene har villreinen også trukket over til Fauskofjellområdet hvor dyr (bukker) trekker over Tunhovdfjorden ved Storneset. Siden dette området har blitt brukt de siste årene, mente vi at også dette området burde vært tatt inn i den regionale planen. Dette var imidlertid ikke noe ønske fra Nore og Uvdal kommune og området er derfor ikke tatt med i planforslaget. Dette mener vi er uheldig og en svakhet ved planen.

Videre ble det tidlig enighet om at det arealet som skulle settes av til fjellsonene med viktige villreinshensyn i hovedsak skulle begrenses til arealer som ligger over 1000 moh. Det er dette området som er tellende areal ved beregning av fellingskvoter. Fylkesmannen mener at fjellsonen i større grad skulle vært fastsatt ut fra den kunnskapen vi har om villreinsens arealbruk i området. Dette gjør seg spesielt gjeldende når vi ser at flere av utbyggingssonene er foreslått helt opp mot fjellsonen. Vi har et godt kunnskapsgrunnlag om villreinsens arealbruk i området som er utarbeidet av Norsk Villreinsenter i 2016. Denne kartleggingen viser at villreinen også bruker arealer som ligger lavere enn 1000 moh. og at dette omfatter til dels store områder. Det er positivt at det er sett bort fra dette prinsippet ved blant annet overgangen ved Flatvollen og kalvingsområdet som er foreslått som en del av fjellsonen. En stor del av disse områdene ligger lavere enn 1000 moh.

I tillegg til villreininteresser vil vi vise til at denne overgangssonen mot snaufjellet også er viktig å ivareta ut fra flere allmenne interesser, blant annet friluftsinnteresser, hensyn til landskap og annet viktig naturmangfold. Vi mener derfor at denne randsonen skulle vært satt av til LNF-område i større grad enn det er foreslått i planen.

Det blir også viktig å se på tur- og løypenettet i området og om det er mulig å legge dette om der hvor ferdselen bli en barriere for villreinen eller er i konflikt med andre viktige naturverdier. I handlingsdelen er det foreslått å følge dette videre opp slik at ferdselen kan bli kanalisert til mindre sensitive områder for villreinen. Også hensyn til øvrig sensitivt naturmangfold må inngå i dette. Overgangen ved Flatvollen skal følges spesielt opp med tanke på forstyrrelser langs Eggedalsvegen (fylkesvei 287). Dette mener vi er bra og helt nødvendig med tanke på den store hyttetettheten i området. For villreinen er det perioden på vinteren og spesielt rett før og etter kalvingstid som er mest sårbar. Det blir derfor viktig å se på hele tur- og løypenettet i området for å redusere forstyrrelsene for villreinen.

Etter en gjennomgang av forslaget har vi følgende merknader til retningslinjene og til plankartet fordelt på kommunene:

Retningslinjene

Det går frem av planen at fjellsonen med viktig villreinshensyn (over 1000 moh.) skal håndheves strengest. Det mener vi er riktig og bra. Retningslinjene åpner imidlertid opp for at hytter innenfor denne sonen kan ombygges og at det kan oppføres tilbygg. Dette er mer liberalt enn hva gjeldende kommuneplaner åpner opp for. I fjellsonen med viktige villreinshensyn bør det være byggeforbud. De få sakene som eventuelt kommer her bør håndteres som dispensasjonssaker. Under kap. 3.1 bør derfor 3. avsnitt under fritidsbygg slettes. På den måten blir det en differensiering mellom de ulike sonene hvor nettopp fjellsonen blir strengest med vekt på ivaretagelse av villreinen.

Under forutsetning av at kommunene viderefører et byggeforbud i sine kommuneplaner i denne sonen, ga vi uttrykk for at vi kunne akseptere ordlyden i kap. 3.1. i det siste styringsmøtet før høringen av planforslaget. Det var et sterkt ønske fra kommunene om dette. Vi ser i ettertid

imidlertid ikke noen god grunne for at den regionale planen skal gi et slikt signal i fjellsonen med viktige villreinenssyn. Vi opprettholder derfor vår anbefaling på dette.

Når det gjelder alpin infrastruktur har vi hele tiden vært tydelige på at det ikke må utvides mer enn det har blitt åpnet opp for i gjeldende plan i Krødsherad. Altså opp til Ravnås og ikke noe lenger inn på fjellet. Det er mindre anlegg i Sigdal ved Tempelseter og Haglebu. Disse anleggene må ikke utvides i fjellsonen. En utvidelse av disse anleggene vil redusere villreinens leveområder og samtidig redusere områdets verdi som viktige natur- og friluftsområder.

Det er i arbeidet med planen vist til at villreinen ikke bruker området ved Norefjell om vinteren og at virkningen av alpinanleggene derfor ikke er like negative sammenlignet med om anleggene var oppført i vinterområdene til villreinen. Fylkesmannen vil vise til konsekvensutredningen hvor det påpekes at utviklingen i dag er slik at anlegg i større grad blir brukt som helårs anlegg. Skiheisene blir blant annet brukt for å frakte sykkelturister lenger inn på fjellet. Selv om dette ikke er tilfelle i dag ved Norefjell, er dette vanskelig å styre. Vi må derfor legge til grunn at anleggene kan bli brukt som helårs anlegg. Det får derfor mindre betydning at villreinen ikke bruker Norefjell om vinteren.

Det er i alt 3 turisthytter innenfor planområdet. Dette er Høgevarde, Toveseter og Dalabu. I § 3.1 står det at etablerte turisthytter kan moderniseres og utvides når det er nødvendig. Tidligere var det formulert at det kunne åpnes opp for *forsiktig* utvidelse av turisthyttene. Vi mener det blir for lite restriktivt slik det er foreslått og viser til besøkstallene for Høgevarde. Vi vil derfor anbefale at det kun åpnes opp for forsiktig utvidelser av turisthyttene i fjellsonen.

Videre anbefaler vi at formålsparagrafen i bestemmelsene suppleres med ... og *annet viktig naturmangfold* i første kulepunkt.

I § 2.4 ber vi om at 3. kulepunkt blir supplert med *ansvarsarter og arter med nasjonal forvaltningsinteresse*. Videre ble Norsk rødliste for naturtyper revidert i 2018. Dette bør rettes opp.

Nore og Uvdal

Det går frem av planen at det er oppført ca. 520 hytter innenfor planområdet og at det er regulert for ytterligere 50 hytter. Den østre delen av kommunen er ikke et satsningsområde for nye hytter og kommunen ser for seg en forsiktig utbygging med spredte hytter som avklares i kommuneplanen. Fylkesmannen mener det er uheldig at det kun er arealer over 1000 moh. som er avklart i denne planen og at den øvrige arealbruken ikke sammenfaller med den arealbruken som er foreslått i planområdet ellers.

Det er sterke interesser knyttet til villrein, natur, landskaps og friluftsliv både innenfor utviklingssonen og området som er satt av til LNF-spredt. For disse områdene gir den regionale planen lite svar på arealforvaltningen videre. Nore og Uvdal kommune ønsker å avklare dette i sin kommuneplan. Dette mener vi er uheldig når det utarbeides en regional plan for et større område for i alt fem kommuner. Når det skal utarbeides kommuneplan for den østre delen av kommunen vil den regionale planen dessverre ha liten betydning. Forslag om nye byggeområder i kommuneplanen må utredes og vurderes ut fra dagens kunnskapsgrunnlag om naturverdier, inkludert villreinens arealbruk.

Vi mener trekkområdet ved Storneset må vises i planen for å synliggjøre reell arealbruk og påføres kartet slik det er gjort ved Flatvollen.

Området ved Økterene bør inngå i fjellsonen. Dette er et område som brukes mye av villreinen og store deler av området ligger pluss/minus 1000 moh. og har mye myr og våtmark. Tidligere var det foreslått at dette området skulle inngå i arealet som er foreslått til LNF-spredd. Vi er derfor positive til at dette er endret til et reint LNF-formål, men mener fortsatt at området bør innlemmes i og naturlig hører til fjellsonen med viktig villreinhensyn.

Det skjuler seg flere områder med hytter hvor det er en forholdsvis tett hyttebebyggelse. Dette kunne med fordel vært vist som utbyggingssoner for å gi et mer realistisk bilde av arealdisponeringen i området. Vi viser til områder som Tunhovdåsen, Fjellset, Slåttelhaugen og Steinset, samt Langedrag Naturpark.

Nes

Innenfor planområdet er det oppført ca. 1600 hytter og kommunen har planer om 1740 flere hytter. Dette fordeles hovedsakelig på områdene ved Natten og Tronrudmarka. Disse områdene ligger utenfor det arealet som villreinen normalt bruker, vi har derfor ingen spesielle merknader til plankartet i Nes kommune. Vi vil likevel understreke viktigheten av at trafikken på tur- og løypenettet blir fulgt opp med utgangspunkt i den store hyttetettheten og all den ferdselen dette skaper. Hallingnatten er et populært turmål som er sentralt plassert i villreinområdet. Vinteren er en sårbar tid for villreinen. Det blir derfor viktig å følge opp handlingsdelen med å kanalisere ferdselen fra hytteutbyggingen for å unngå belastning på sårbare områder for villreinen.

Flå

I overgangen ved Flatvollen har Flå kommune regulert inn to hyttefelt som er plassert i trekkområdet til villreinen. Begge disse hytteplanene, *Reinsjøfjell Øvre* og *Flatvollen*, ble vedtatt i 2001 og 2002. Kunnskapen og hensynet til villreinstammen ble beklageligvis ikke vektlagt i tilstrekkelig grad den gangen. Videre er planene om hytteutbygging ved Gulsvikfjellet, hvor det skal bygges i underkant av 2000 hytter, lagt i kanten og delvis innenfor kalvingsområdet. Utbygging i disse områdene har blitt avgjort i 2004 og 2015 hvor planene om utbygging ble godkjent av Miljøverndepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Utvidelsen av hytteområdet ved Gulsvikfjell, i retning Vollsætran, mener vi må ut av planen. Dette har vi vært tydelige på hele veien. Dette forslaget kommer i konflikt med villreinens arealbruk og er lagt delvis i og i kanten til kalvingsområdet. Så tett på et sårbart område vil det være vanskelig å kanalisere ferdselen.

Det foreslåtte byggeområdet ved Kollen kom inn seint i prosessen. Området grenser til villreinområdet og til trekkområdet ved Flatvollen. Av hensyn til villreininteressene som er svært presset i dette området, mener vi dette byggeområdet må tas ut av planen. Det er allerede godkjent nye byggeområder i det aktuelle området i gjeldende kommuneplan.

Byggeområde ved Trytetjern bør også tas ut av den regionale planen. Fylkesmannen har ikke fremmet innsigelse til dette området i forbindelse med rullering av kommuneplanen. Bakgrunnen for dette var at området var vedtatt som byggeområde i gjeldende kommuneplan. Vi hadde likevel en sterk faglig anbefaling om at dette området måtte tas ut av planen på bakgrunn av villreininteresser og opplysninger om hekkende rovflugh i området. På tross av dette valgte likevel Flå kommune å videreføre byggeområdet i arealdelen.

Sigdal

På Sigdal-siden av Norefjell er hyttene lagt helt opp i snaufjellsonen på ca. 1000 moh. Dette gjelder spesielt området ved Haglebu, Sandvassetra og Tempelseter. Fra Gamlesetra og til kommunegrensa til Krødsherad, ved Djupsjøområdet, er hyttene lagt noe lavere i terrenget. I tidligere utkast var det foreslått byggeområde på nær sagt hele strekningen fra Haglebu til Djupsjøområdet. Vi mener det er positivt at noen av disse områdene er tatt ut, selv om det fortsatt står mye igjen.

Når det gjelder de nye arealene som er foreslått fra Istjenn/Urdenatten ved Tempelseter og til Gamleseter, ligger disse over tregrensa og i stor grad innenfor arealer som er kartlagt som en del av villreinens arealbruk på Norefjell. Fordi området er værutsatt, går i dag tregrensa på ca. 950 moh. noen steder, f. eks. ved Urdenatten vest for Istjenn. Vi mener det er svært uheldig å åpne opp for bebyggelse som strekker seg videre inn i det eksponerte fjellområdet. Dagens grenser mener vi derfor ikke må utvides. De nye områdene kommer i konflikt med blant annet interesser knyttet til villrein, myr og våtmark, friluftsliv og landskap.

Området som er foreslått fra Gamleseter til kommunegrensa mot Krødsherad ligger noe lavere i terrenget og kommer ikke i direkte konflikt med villreinens arealbruk i like stor grad, men også her er det arealer som villreinen bruker som er foreslått som byggeområder. Dette gjelder den øvre delen og området i sør ved kommunegrensa ved Leppejuv hvor villreinens arealbruk er kartlagt helt ned til ca. kote 940 moh.

Vi mener det er bra at byggeområdet er foreslått lavere i terrenget, men i tillegg til villrein består terrenget av mye myr og våtmark som ikke bør tas i bruk til hytter. Der hvor det ikke er våtmark er gjerne terrenget svært bratt. For de som har hytter i området utgjør også dette et viktig område for nærrekreasjon. Det er derfor flere sterke allmenne interesser som taler for at dette området ikke bør bli tatt med i den regionale planen. Vi viser også til konsekvensutredningen hvor det er vist til at det ikke må åpnes opp for flere hytter av betydning ut fra viktige villreinhensyn. Området fra Gamleseter til kommunegrensa ved Leppejuv bør derfor tas ut av planen.

Ved Sandvasseter er det foreslått to mindre områder som i utgangspunktet ble avklart gjennom mekling etter at Fylkesmannen hadde fremmet innsigelse til disse områdene i kommuneplanen. I meklingsprotokollen heter det at disse to områdene skal avklares videre i forbindelse med det regionale planarbeidet. Fylkesmannen vil fortsatt anbefale at disse områdene blir tatt ut av hensyn til nasjonale interesser knyttet til villrein, friluftsliv, våtmark og landskap.

Krødsherad

Krødsherad skiller seg ut fra de øvrige kommunene ved at de har satset mere på alpint med tilhørende hotell og leilighetsbygg i tillegg til vanlige hytter. Slik sett er en større del av utbyggingen konsentrert i form av varme senger. Videre er dagens byggeområder lagt utenfor villreinens arealbruk. Skianlegget på Norefjell er imidlertid lagt i sørenden av villreinområdet og er med på å frakte turister inn i fjellsonen med villreininteresser. Turisthytta på Høgevarde er et populært turmål.

Kommunens mål om 20 000 sengeplasser er slikt sett problematisk for villreininteressene og kan bli utfordrende i forhold til det allmenne friluftslivet.

Området som er lagt inn nord for Laksejuv mener vi må tas ut av planen. Byggeområdet kommer delvis i konflikt med villreinens arealbruk og grenser til kalvingsområdet. Så tett på et sårbart område vil det være vanskelig å kanalisere ferdsele. Videre grenser området til Laksejuv

naturreservat hvor det er nasjonale naturinteresser knyttet til gammel naturskog som omgir den dype bekkeløften i området. Her er det registrert et rikt arts mangfold og det er viktig at verneverdiene holdes i mest mulig urørt tilstand. Et hyttefelt tett på et slikt område kan bli utfordrende i forhold til verneinteressene. Per i dag er det ikke hytter i området og utbyggingen vil slik sett resultere i en satellittutbygging i et ellers urørt landskap. Selv om planene om utbygging ved Guslvikfjell/Høgevarde i Flå kommune vil endre på dette, mener vi at ytterligere utbygging her må unngås.

Krødsherad kommune har utarbeidet forslag til kommunedelplan for Norefjell og Fylkesmannen har fremmet innsigelse til byggeområdet ved Laksejuv i brev av 28. mai 2019.

Området ved Østensetran mener vi også må tas ut av planforslaget. Det kommer ikke i direkte konflikt med villrein, men er et helt nytt område som slår hull på et sammenhengende naturområde. Det er ikke i tråd med føringene i regional plan for samordnet areal og transportplanlegging og heller ikke i tråd med kommunens eget høringsforslag for kommunedelplan for Norefjell. En stor del av området består av myr og utgjør et sammenhengende naturområde uten tekniske inngrep.

Kommunen har utarbeidet forslag til kommunedelplan for Norefjell. Grønnstrukturen som er foreslått her mener vi må tas inn i regional plan. Det er problematisk at store deler av det statlige sikrede friluftsområdet er lagt ut som byggeområde i regional plan. Avviklingen av området er i prosess, men er ikke endelig avklart. Videre er det store områder mellom byggeområdene ved Bøseter til Norehammeren og Norefjellbyen. I lys av anbefalingen i konsekvensutredningen om at det ikke må åpnes for hyttebygging av betydning i den regionale planen for å ivareta villreininteressene, vil vi fraråde at hele dette området blir lagt ut. Dette også av hensyn til friluftsliv og naturopplevelser i nærområder til utbyggingsområdene.

Annet viktig naturmangfold

Hovedfokus i den regionale planen knyttet til viktig naturmangfold er villrein. Planområdet dekker villreinområdet og det er først og fremst avklaring knyttet til videre arealdisponering av dette området som har fokus. Det er derfor bestilt en egen utredning hvor det nettopp er sett på den regionale planens konsekvenser for villreinen i området. Samme prosess/mal har blitt fulgt som planen for de nasjonale villreinområdene for Hardangervidda og Nordfjella.

Det betyr imidlertid ikke at annet viktig naturmangfold er underordnet, men at hensikten er å fastsette en overordnet plan for hele fjellområdet hvor hensynet til villrein skal ivaretas. Konsekvenser for naturmangfoldet må utredes videre på kommuneplannivå. Det betyr at områder som blir vedtatt som byggeområder i den regionale planen, kan bli møtt med innsigelse hvis det i utredningsarbeidet knyttet til det kommunale planarbeidet dokumenterer konflikt med naturmangfold av nasjonal eller viktig regional verdi. For villreininteressene derimot, vil disse interessene være avklart (med unntak for Nore og Uvdal kommune).

Når det er sagt så må det likevel gjøres en vurdering av de konkrete byggeområdene som foreslås i forhold til kjent informasjon. Vi viser til at ved offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet, skal naturmangfoldloven (nml) §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer, jf. nml § 7. Konkret betyr dette at det må framgå av beslutningen hvordan det enkelte prinsipp i §§ 8-12 er vurdert. Dette skal bidra til at virkninger for naturmangfoldet vurderes konkret og synliggjøres. Vi savner en vurdering av dette og ber om at de foreslåtte byggeområdene blir vurdert etter de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 i naturmangfoldloven før planen blir endelig vedtatt.

Allment friluftsliv

Et av målene med planen er å ivareta viktige friluftslivsinteresser. Det er blant annet problematisert i planbeskrivelsen at videre fortetting og utbygging i området kan gå utover attraksjonskraften som området har i dag. Det følger imidlertid ikke med noen utredning av konsekvensene for friluftslivet med den foreslåtte utbyggingen. Dette er uheldig og en svakhet ved planen.

Under arbeidet ble det bestilt en utredning hvor konsekvensene for verdiskapning og attraksjon knyttet til reiseliv, og spesielt fritidsboliger ved Norefjell, ble sett spesielt på. Fjellområdets attraksjonskraft og tåleevne ble blant annet vurdert. Denne rapporten ble imidlertid forkastet på grunn av en del feil og mangler. Men her ble det blant annet sett på viktigheten av å ivareta områder for friluftsliv.

Norefjell og Reinsjøfjell har nasjonale interesser knyttet til friluftsliv. Dette sammenfaller også med den kommunale kartleggingen som er gjennomført for området hvor store deler av området er verdisatt til svært viktig friluftsområde.

En stor del av området ved Norefjell inngår også i verneplan for vassdrag. Her heter det at betydningen området har for friluftslivet lå til grunn for vernet i 1973. Videre utgjør området et restfelt i et ellers sterkt vannkraftutbygget område.

Siden den gang er det bygd ut store områder med fritidsbebyggelse og de gjenværende områdene med natur- og friluftsområder blir derfor viktige å sikre for friluftslivet i området.

Kartframstilling

Vi har fått oversendt SOSI-fil av planforslaget og har fått lagt inn høringsforslaget i vår kartinnsynsløsning. På den måten blir det enklere å vurdere forslaget opp mot ulike miljødata for området. På den måten har vi også fått sammenlignet den foreslåtte utbyggingssonen med vedtatt arealbruk i gjeldende kommuneplaner.

En regional plan skal være grovmasket. I arbeidet med planen var det enighet om at der hvor det var flere byggeområder som lå tett på hverandre, så kunne den regionale planen ringe inn disse områdene. Dette er vi enige i. Vi ser imidlertid at flere av byggeområdene er utvidet betydelig arealmessig, blant annet i retning av fjellsonen helt opp til 1000 moh. Vi viser til utvidelsene ved Gulsviksetran og Reinsjøfjell Øvre i Flå kommune og en rekke områder i Sigdal, blant annet området opp mot Bergshammaren, Slokovatnet, Haglebu, og Sandvasseter m.m.

Vi legger til grunn at dette ikke har vært tilsiktet og det er vanskelig å oppdage uten tilgang til SOSI-fil. Det er likevel viktig at disse utvidelsene blir tatt ut av planen. Utvidelsene er ikke omhandlet i planforslaget og skal utredes i tråd med lovens krav. I planbeskrivelsen er det vist et enkelt plankart som viser de nye utbyggingssonene. Dette kartet gir ikke et riktig bilde av alle utvidelsene som det legges opp til i planforslaget.

Konklusjon

I stortingsmeldingen om naturmangfold (Natur for livet) går det frem at arealendringer er den største negative påvirkningen på natur i Norge i dag. Dette er også trukket frem i de nye *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023, vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019*. Dette samsvarer med rapporten fra naturpanelet (IPBES) om verdens naturtilstand som ble

lagt frem 6. mai 2019. Her går det frem at en av de viktigste truslene mot biologisk mangfold er at vi bygger ned arealene hvor artene lever. Som følge av nedbyggingen akselererer tapet av naturmangfold. Tapet av natur vurderes nå som en like stor trussel som klimaendringene. Vi mener dette er et alvorlig og viktig bakteppe når forslag til nye byggeområder i den regionale planen skal vurderes.

Vi viser også til rundskriv T-2/16 Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis, datert 9. januar 2017. Her går det frem at innsigelse i utgangspunktet skal brukes der kommunen legger ut arealer til en bruk som er i strid med nasjonale og viktige regionale interesser på miljøområdet. Villreins funksjonsområder er blant annet trukket frem som en nasjonal interesse hvor det skal vurderes innsigelse når arealbruk kommer i konflikt.

I konsekvensutredningen om villreinen anbefales det at det ikke åpnes opp for mer hytteutbygging av betydning i området. Det volum av hytteutbygging og reiseliv som forslaget legger opp til er vurdert til å overskride bæreevnen for villreinstammen og vil slik vi vurderer saken helt klart bryte med målet i planen om å ivareta villreininteressene i området.

Videre legger vi til grunn at alle kommunene har vedtatt planer som sikrer utbygging i lang tid fremover. Vi viser til planene ved Turufjell i Flå kommune (2000 nye enheter) og videre utbygging ved Gulsvikfjell som er anslått til 1530 ferdig regulerte tomter. Kommunedelplan for Norefjell i Krødsherad som er i prosess, er det mål om å nå 20 000 sengeplasser. I Sigdal kommune er det i vedtatte planer lagt til rette for 1200 nye tomter pluss mulighet for 1000 nye i kommuneplanens utbyggingsområder. Det er ikke gjort rede for behovet for ytterligere utbyggingsområder i planforslaget og vår vurdering er at det vil være vanskelig å begrunne et slikt behov når vedtatte planer legger til rette for mer enn en dobbelting av antallet hytter innenfor planområdet.

Fylkesmannen har etter dette følgende vesentlige innvendinger til planforslaget:

- Retningslinjen som åpner for utvidelse av alpinanlegget, alternativ 2 og 3.
- Åpning for tilbygg og ombygging av hytter i fjellsonen.
- Nytt byggeområde ved Kollen i Flå kommune.
- Nytt byggeområde ved Vollsætran i Flå kommune.
- Nytt byggeområde ved Laksejuv i Krødsherad kommune.
- Nytt byggeområde ved Østensetran i Krødsherad kommune.
- Sammenhengende byggeområde fra kommunegrensa ved Bøseter til Norehammeren og Norefjellbyen i Krødsherad.
- Nytt byggeområde fra Djupsjøen ved kommunegrensa til Gamlesetra i Sigdal kommune.
- Nytt byggeområde fra Istjenn-Tempelseter til Gamlesetra i Sigdal kommune.
- Kartfremstillingen er for grovmasket. Dette har resultert i en rekke utvidelser av byggeområdene. Disse utvidelsene må tas ut av planen.

Vi har følgende faglige anbefalinger:

- Byggeområde ved Trytetjern i Flå kommune bør tas ut av planen.
- To byggeområder ved Sandvassetra i Sigdal kommune bør tas ut av planen.
- Trekkområdet ved Stornestet bør vises i planen.
- Området ved Økterene i Nore og Uvdal kommune bør inngå i fjellsonen.

- Det bør kun legges opp til forsiktig utvidelser av turisthyttene.
- Formålsparagraf bør også vise til annet viktig naturmangfold.
- Tredje kulepunkt i § 2.4 bør suppleres med *ansvarsarter og arter med nasjonal forvaltningsinteresse*. Norsk Rødliste ble revidert i 2018. Dette bør rettes opp.

Vi imøteser videre dialog i arbeidet med regional plan for Norefjell og Reinsjøfjell.

Med hilsen

Gunhild Dalaker Tuseth (e.f.)
Avdelingsdirektør

Eli Kristin Nordsiden
Seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statens vegvesen region sør
Norges vassdrags- og energidirektorat
Miljødirektoratet
Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-
Reinsjøfjell

PB 723 Stoa	4808	ARENDAL
PB 5091 Majorstuen	0301	OSLO
PB 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Sentrum 16	3630	RØDBERG

Til:
Buskerud fylkeskommune

Vår dato: 28. september 2019

Vår referanse:

Deres referanse: 2019/7461-1

Uttalelse til høring – Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell

Villreinnemnda skal behandle høringsforslaget til ny regional plan i møte 9. oktober 2019.

Vurdering av høringsutkast

Generelt: Det er positivt at det skal vedtas en retningsgivende plan for fjellområdene hvor villreinhensyn blir omtalt og vurdert, og at det legges føringer for all virksomhet i planområdet.

Kap 3 Om norske villreinfjell og miljøutfordringer

Miljøkvalitetsnormen for villrein er omtalt og den bygger opp om behovet for og kravet til kunnskapsbasert forvaltning. Siden dette er et villreinområde med sterk påvirkning, vil endringer i leveforhold (bestandsforhold, beite og menneskelig påvirkning) endre seg over tid. Forvaltningen av villrein må ta hensyn til dynamikken i disse faktorene og dermed er kunnskapsgrunnlaget en viktig (og lovpålagt) faktor for god forvaltning (jf. Naturmangfoldlovens §§ 8-14).

Kap 4.3 Reinstammen på Norefjell-Reinsjøfjell

Til siste avsnittet om tellende areal og leveområder står det at det ikke er ønske fra offentlige myndigheter om å utvide arealet som i forvaltningssammenheng skal behandles som villreinområde. Som offentlige myndigheter forstås i denne sammenheng ikke villreinnemnda. Det er viktig å understreke at teksten i høringsforslaget gjelder i plansammenheng og behandling etter PBL, mens godkjenning av vald og tellende areal reguleres av hjorteviltforskriften og begrenses ikke av soneinndeling i regional plan. Villreinnemnda står således fritt til å godkjenne vald/tellende areal for områder ut over det som er godkjent i dag (i praksis fjellsonen).

I avsnittet om Ufordringer: Det er et viktig faktum at den største trusselen mot villreinstammen anses å være stor hyttebygging med påfølgende økt ferdsel. Fragmentering av leveområder er godt kjent og ansett som viktigste trussel mot de fleste viltarter.

Kap 4.8 Konkurrerende arealbruk

I forbindelse med NVE's høring på forslag om Nasjonal ramme for vindkraft, ble det foreslått 13 mest egnede områder. Norefjell-Reinsjøfjell er ikke en del av disse og omtales derfor heller ikke her.

Sekretariatsadresse:

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell
Sentrum 16, 3630 Rødberg
Egil.ronning@nore-og-uvdal.kommune.no / 31 02 46 33

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell

Kap 5 Planbeskrivelse

I tabelloversikten s. 27 listes opp de forskjellige soner med tilhørende prinsipper. I sone Landbruk- natur og friluftssone (LNF) er det i prinsippene uttalt: *Tilrettelegging for friluftsliv begrenses ikke av villreinhensyn.* Dette vurderes til å være feil prinsipp i denne sonen. I graderingen av sonene er denne den nest sterkeste ut fra villreinhensyn og dermed bør ikke friluftsliv «trumfe» villrein her.

I neste sone LNF-spredd er begrepet *forsiktige* brukt i nest siste setning. Slike formuleringer er subjektive og gir rom for tolkning og misforståelser og bør dermed unngås.

Kap 5.2 Hovedtrekk i planforslagets arealbruk

Under **Fjellsone med viktige villreinhensyn**: 7. avsnitt: *Det skal ikke etableres.... og moderniseres når det er nødvendig.* Igjen et definisjonsspørsmål og vanskelig håndterbart, hvem definerer og hva?

Landbruk-, natur og friluftssone

Siste setning her indikerer at sonen er *svært verdifull for friluftslivet.* I denne formuleringen kan det tolkes en vektlegging som ikke gjenspeiles i overskriften, ei heller tiltenkt. Landbruk- natur og friluftsliv oppfattes her som likestilte og setningen bør dermed ikke vektlegge friluftslivet spesielt.

Utviklingszone

En viktig presisering bør gjøres for å underbygge at hensynet til villreinens beiter dvs. villreinens leveområder er noe av bakgrunn for hele planen.

Kap 5.3 Retningslinjer

Til pkt § 2.3 Friluftsliv: her er det under kulepkt 3 i avsnittet om **Sti og løypeplaner** nevnt aktiviteter som kiting, hundekjøring m.m. Dette anses som potensielt mer uheldig aktiviteter enn turgåing pga. mulighet for rask forflytning over store avstander. Viktig at slike «svært mobile» aktiviteter beskrives spesielt i planarbeid videre.

Til siste setning under § 2.3: *Det forventes aktsomhet og opphør av løypekjøring...* Hvordan er det tenkt at slike formuleringer skal følges opp?

§ 2.4: Siste setning inneholder en viktig presisering, nemlig at planer og tiltak som kan påvirke villreinens leveområder skal utredes særskilt.

§ 3.1 Fjellsone med viktige villreinhensyn: Siste del av setningen (etter komma) bør strykes, for overskriften indikerer hva som er viktigst.

Turisthytter: 2. og 3. kulepkt. inneholder formulering som kan tolkes. Dette blir uklart og kan trekkes i flere retninger og blir dermed lite virkningsfulle. Dette bør omskrives.

Alpin infrastruktur:

Alternativ 1 vurderes til å ha minst påvirkning for villrein og dermed støttes dette.

§ 4.2 Villreintrekk

Sekretariatsadresse:

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell
Sentrum 16, 3630 Rødberg

Egil.ronning@nore-og-uvdal.kommune.no / 31 02 46 33

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell

Ved planlegging og tilrettelegging av fysiske tiltak... bør denne setningen også utvides til å gjelde aktiviteter.

Kap 5.4 Fokus i høringen

Konsekvensutredningen som er utarbeidet av Tor Punsvik (Rapport 1/19), påpeker et viktig moment, nemlig at omfanget av hyttebyggingen og reiselivet som det er lagt opp til, anses å overskride bæreevnen for villreinstammen betydelig. Dette er viktig å se i sammenheng med utgangspunktet for hele planprosessen, nemlig at fylkeskommunen fikk i oppdrag å utarbeide regionale planer for helhetlig forvaltning av fjellområder som er spesielt viktig for villreinens framtid i Norge.

Fylkesmannen har i intern høring påpekt betenkeligheter i utbyggingssonene i kommunene Flå, Krødsherad og Sigdal. Disse områdene (1-7) er vist på kart 9 i høringsbrevet og villreinnemnda støtter i sin helhet Fylkesmannens uttalelser her for alle 7 områdene (angitt som pkt b).

Kap 6 Handlingsprogram

2. avsnitt om ferdselsundersøkelse og kartlegging av villreinstammens atferd blir viktig.

Fokusområde Flatvollen

En kritisk viktig og sårbar korridor for trekket mellom Norefjell og Reinsjøfjell. Tiltak som kan bedre reinens trekkmuligheter bør utredes.

I 4. avsnittet i dette underkapittelet står det at *Reiselivsaktører... og turistforeningen er særlig viktige samarbeidspartnere*. Å understreke at turistforeningen er særlig viktig kan gi inntrykk av at turismen her har forrang framfor villrein. I dette kritisk viktige trekkområdet blir slik vektlegging feil.

Oppsummering/konklusjon:

Økt ferdsel og turisme er gjennomgangstema i høringsutgaven og er ut fra villreinhensyn vektlagt i for stor grad. Slik høringsutgaven foreligger, er det formuleringer som ikke går i favør av villrein til tross for gode intensjoner. Tekstdokumentet bør endres på flere punkt, slik det er uttalt ovenfor.

Regional plan skal være retningsgivende for kommunene i kommunal planlegging og bør gi sterkere uttrykk for utgangspunktet (premiss), nemlig villreinen som attraksjonskraft. Dokumentet bør dermed i større grad gjenspeile hensynet til villrein.

Forslag til uttalelse:

Villreinnemnda ser positivt på at det skal vedtas en retningsgivende plan for fjellområdene hvor villreinhensyn blir omtalt og vurdert, og at det legges føringer for all virksomhet i planområdet.

Likevel oppfatter nemnda at reiselivet og turismen øker i større grad enn annen bruk. Økt ferdsel og turisme er gjennomgangstema i høringsutgaven og er ut fra villreinhensyn vektlagt i for stor grad.

Planen er retningsgivende og omfatter flere kommuner. Det betyr også at den enkelte kommune fastsetter endelig bestemmelser gjennom kommuneplanbehandling. Det er derfor viktig for Villreinnemnda å påpeke at for villrein er det helheten i forvaltningen som har betydning. Konsekvensene av enkelttiltak kan virke ubetydelige, men i sum får de stor betydning for villreinens levekår på Norefjell-Reinsjøfjell.

Sekretariatsadresse:

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell
Sentrum 16, 3630 Rødberg

Egil.ronning@nore-og-uvdal.kommune.no / 31 02 46 33

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell

Behandling i Villreinnemnda 9. oktober:

Karen Johanne Gulsvik (repr. villreinnemnda i styringsgruppa) redegjorde kort om arbeidet og hvilke utfordringer/problemstillinger som berører villrein.

Det ble uttrykt bekymring for utbygging i villreinens leveområde «bit for bit». Det er helheten og det samlede arealet villreinen bruker, som er viktig for denne arten.

Det ble votert over forslag til uttalelse som ble enstemmig vedtatt.

Uttalelse fra Villreinnemnda 9 oktober 2019:

Villreinnemnda ser positivt på at det skal vedtas en retningsgivende plan for fjellområdene hvor villreinhensyn blir omtalt og vurdert, og at det legges føringer for all virksomhet i planområdet.

Likevel oppfatter nemnda at reiselivet og turismen øker i større grad enn annen bruk. Økt ferdsel og turisme er gjennomgangstema i høringsutgaven og er ut fra villreinhensyn vektlagt i for stor grad.

Planen er retningsgivende og omfatter flere kommuner. Det betyr også at den enkelte kommune fastsetter endelig bestemmelser gjennom kommuneplanbehandling. Det er derfor viktig for Villreinnemnda å påpeke at for villrein er det helheten i forvaltningen som har betydning. Konsekvensene av enkelttiltak kan virke ubetydelige, men i sum får de stor betydning for villreinens levekår på Norefjell-Reinsjøfjell.

Med hilsen

Laila Gustavsen
Leder

Egil Rønning
Sekretariat

Sekretariatsadresse:

Villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell
Sentrum 16, 3630 Rødberg
Egil.ronning@nore-og-uvdal.kommune.no / 31 02 46 33

Buskerud Fylkeskommune
v/prosjektleder Ellen Korvald
Postboks 3563

3007 DRAMMEN

Arkivkode	Vår ref.	Deres ref.	Dato
L10 &40	S.nr: 17/851-25 Sbh: AKN L.nr: 12722/19		27.09.2019

Høringsuttalelse til regional plan for Norefjell - Reinsjøfjell 2019-2035

På bakgrunn av vedtak i KS 25.04.19 i sak 23/19 om intern høring av regional plan og vedtak i KS 05.09.19 i sak 58/19 om høringsutkast til kommunedelplanen for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum 2019 - 2035, ønsker Sigdal kommune med dette å komme med innspill til høringsdokumentene til regional plan.

Tilbakemeldingene som er gitt bygger opp under målsettingen om å utvikle kommunen til en framtidig reisemålskommune. Dette innebærer bl.a. utvikling av Norefjell som ett fjell og som en felles destinasjon uavhengig av kommunegrensene. Utvikling av ny fritidsbebyggelse som er egnet for utleie og sammenbindingen til Krødsherad kommune vil i denne sammenheng være viktig. Med dette vil Norefjell kunne utgjøre en viktig del av reisemålssatsingen i kommunen.

Vi viser til vedlagt uttalelse fra Sigdal kommune.

Med hilsen

Anne Kristine Norman
Ordfører

Dokumentet er godkjent for elektronisk forsendelse.

Kopi til:

TE//KOH Kjell Ove Hovde
RA//JH Jostein Harm

Vedlegg: Høringsuttalelse

HØRINGSUTTALELSE TIL REGIONAL PLAN FOR NOREFJELL – REINSJØFJELL 2019-2035

Generelle kommentarer

Formålet med den regionale planen er å komme fram til en langsiktig og helhetlig strategi for bruk av fjellområdene. Gjennom helhetlig vurdering skal blant annet villrein, lokal nærings- og samfunnsutvikling og friluftsinnteresser søkes ivaretatt. Villreinen har fått en svært stor plass i planen, mens lokalt nærings- og samfunnsutvikling har fått liten plass. Sigdal kommune vil beklage at «Konsekvensutredningen om verdiskapning og attraksjonskraft Norefjell-Reinsjøfjell» som ble utarbeidet i forbindelse med planen er vurdert som for generell til at den er tatt med som høringsdokument. Dermed blir den regionale planen ikke den helhetlige som planprogrammet forutsatte.

Reinstammen på Norefjell-Reinsjøfjell stammer fra tamreindriften og har vist seg å være særdeles livskraftig, og har blitt en viktig del av friluftsopplevelsen i fjellet. Stammen ble slaktet ned i 1968 da tamreindriften ble avvirket. Det ble gående igjen 30-40 dyr etter nedslaktingen som grunneierne kjøpte. Grunneierne var tydelig på at de forbeholdt seg retten til å fastsette hvor stor reinbestand området skal ha. Dette ble avsluttet av direktoratet og etter 2002 har reinen i området blitt forvaltet på linje med andre villreinområder. Stammen er nå på 570 vinterdyr og er en viktig ressurs for jakt.

Reinen er viktig for friluftsopplevelsen i fjellet siden reinen er svært fortrolig med at det er folk i fjellet. Det er mulig for turgåere å komme tett inn på reinen. Det er viktig å skjerme kalvingsområdene, men de er avgrenset til mindre områder i Flå og skjer på en tid av året det er liten friluftaktivitet i fjellet. Det er også viktig å skjerme trekkområdene ved Flatvollen. Siden reinen ikke oppholder seg på Norefjell om vinteren, er det ingen konflikter mellom skisportsaktiviteter og reinen på Norefjell.

I avsnitt 5.2 Hovedtrekk i planforslagets arealbruk, er det en feilaktig beskrivelse i Sigdal. Det hevdes at det er kommet innspill om store utbyggingsplaner over 1000 og under 1000 moh. I kommunedelplanen som Sigdal nå har lagt ut på høring, er alle utbyggingsområder over 1000 moh. tatt ut. Det blir også feil når det hevdes at Sigdal har et sammenhengende utbyggingsområde fra kommunegrensa til Krødsherad til Sandvasseter. Sigdal kommune har også etter den første høringsrunden, omdefinert betydelige arealer fra utbyggingszone til landbruks- natur- og friluftssone. De betydelige justeringene som Sigdal har gjort i sin del av planen, er gjort etter at arbeidet med konsekvensutredningene er avsluttet. De baserer seg på planforslaget fra mars 2019. Dermed blir flere av konklusjonene i konsekvensutredningene feil.

I tillegg til å ta vare på reinstammen på Norefjell-Reinsjøfjell, er det avgjørende for Sigdal å legge til rette for næringsutvikling for å opprette et levende lokalsamfunn som ikke gror igjen. Oppmerksomheten må endres fra hyttebygging til en bærekraftig reiselivsutvikling. En omfattende hyttebygging har gitt beskjedent med arbeidsplasser og ringvirkninger i andre næringer. Det må i større grad legges til rette for en konsentrert utbygging av mindre enheter som er tilrettelagt for utleie. Det vil gi grunnlag for tilrettelegging av friluftaktiviteter som har besøkende i hele uka og ikke bare i helgene. For å binde Eggedal sammen med alpinanleggene i Krødsherad har valgt å legge til rette for skitrekk fra Tempelseter og Djupsjøen. Det vil gjøre det mulig å skli med ski fram og tilbake fra alpinanleggene i Krødsherad uten bruk av bil. Det vil åpne fjellet for et aktivt friluftsliv for flere brukere på en bærekraftig måte ved at en får bedre utnyttelse av kapasiteten på alpinanleggene som allerede er bygd.

Endringer og kommentarer til planrapporten

Kap. 4.6 Fritidsbebyggelse og reisemålsutvikling

- Tillegg s. 23 tillegg: *Sigdal kommune har i samarbeid med Sigdal Utvikling utarbeidet en mulighetsstudie for Eggedal. Det legges opp til 4 strategier for Eggedal:*
 - *Skape fremtidens fritidssamfunn.*
 - *Bevare og forsterke kulturlandskapet.*
 - *Forbinde med aktivitet og attraktivitet.*
 - *Bygge tydelige klynger og et mangfoldig tilbud.*

Kap. 4.7 Landbruk og utmarksnæring

- Tillegg til tabellen s. 24 – Landbruk: *Det vises til oppdaterte tall for Sigdal i «Felles beitebruksplan for Sigdal og Krødsherad kommuner», som planlegges vedtatt våren 2020.*

Kap. 5.3 Retningslinjer

1. § 1.1 Formål med planen, tillegg andre kulepunkt:
Lokal nærings- og samfunnsutvikling skal særlig hensyn tas
2. § 2.3 Friluftsliv, stier og løyper, tillegg fjerde kulepunkt:
Avklare rammer for terrengbehandling i ulike deler av fjellet. Dette er et kommunalt ansvar.
3. § 3.1 Fjellsone med viktige villreinhensyn, veier. Tillegg:
Området er et viktig utgangspunkt for friluftsliv både sommer og vinter
4. § 3.1 Fjellsone med viktige villreinhensyn, turisthytter:
Det siste kulepunktet slettes
5. § 3.1 Fjellsone med viktige villreinhensyn, alpin infrastruktur:
Alt. 3 med følgende tillegg: *Servicebygg i tilknytning til infrastruktur tillates.*
6. Utbyggingssonen for Sigdal kommune skal også innbefatte eksisterende fritidsbebyggelse ved Istjenn
7. «Alpin infrastruktur» byttes ut med «aktivitets infrastruktur»

Kap. 5.4 Fokus i høringen

Følgende områder skal inngå utbyggingssonen:

- I Fokusområde 4. Området Djupsjøen – Gamlesetra
- II Fokusområde 5. Området Tempelseter – Issjøen
«Issjøen» endres til *Istjenn*
- III Fokusområde 6 og 7. Området ved Sandvassetra

Dette er ihht. vedtak av høringsutkastet til kommunedelplanen for Tempelseter, Djupsjøen og Eggedal sentrum.

Sigdal kommune har ingen kommentarer til de andre fokusområdene (Kollen, Vollsætran og Laksejuv).

Andre kommentarer

Sigdal kommune understreker at utredning av konsekvenser for verdiskaping og attraksjonskraft skal følges opp ihht. handlingsplanen som er beskrevet i kap. 6.

Sigdal kommune har ellers ingen merknader til høringsutkastet til regional plan for Norefjell - Reinsjøfjell

KRØDSHERAD KOMMUNE
Samfunn- og næringsutvikling

Dato: 01.10.2019
Arkivsaksnr.: 17/346
Arkivkode: L12

6

Saksbehandler: Ellen Anne Bye
Dir.innvalg: 48959487

Buskerud fylkeskommune
Postboks 3563

3007 DRAMMEN

HØRINGSdokUMENT - FORSLAG TIL REGIONAL PLAN FOR NOREFJELL- REINSJØFJELL

Krødsherad behandlet høringsdokumentene til Regional plan Norefjell-Reinsjøfjell politisk i formannskapet 26.09.19.

Vedlagt ligger saksframstilling med vedtak fra Krødsherad kommune.

Med hilsen

Ellen Anne Bye
Prosjektleder planavdelingen

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift.

Kopi:

**SAMLET SAKSFREMSTILLING - HØRING REGIONAL PLAN NOREFJELL - REINSJØFJELL 2019-
2035**

KRØDSHERAD KOMMUNE

Side 1 av 11

SAMLET SAKSFRAMSTILLING

Arkivsak: 17/346

REGIONAL PLAN NOREFJELL - REINSJØFJELL

Saksbehandler: Hans Ole Wærsted

Arkiv: L12

Saksnr.: Utvalg

Møtedato

22/17 FORMANNSKAPET

23.03.2017

96/17 FORMANNSKAPET

28.09.2017

50/18 FORMANNSKAPET

19.04.2018

29/19 FORMANNSKAPET

04.04.2019

87/19 FORMANNSKAPET

26.09.2019

Utredning:

Vedlegg:

AREALPLANKART HØRINGSUTGAVE NOREFJELL-REINSJØFJELL
HØRINGSBREV
HØRINGSUTGAVE REGIONAL PLAN NOREFJELL-REINSJØFJELL
KONSEKVENSANALYSE FOR VILLREIN

Saksopplysninger:

Fylkeskommunen har i nært samarbeid med Nore og Uvdal, Nes, Flå, Krødsherad og Sigdal kommuner, Fylkesmannen i Oslo og Viken og villreinnemnda siden 2017 arbeidet med en regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell. Bakgrunnen for planarbeidet var at kommunene Flå, Krødsherad og Sigdal, samt Hallingtinget, ønsket en slik plan.

Formålet med den regionale planen er å komme fram til en langsiktig og helhetlig strategi for bruk av fjellområdene. Gjennom helhetlige vurderinger skal blant annet villrein, lokal nærings- og samfunnsutvikling og friluftsjntresser søkes ivaretatt.

Planprosessen startet opp med utarbeiding av planprogram. Dette ble vedtatt av fylkesutvalget 13.12.2017. Planarbeidet er i all hovedsak gjennomført i samsvar med dette.

Planarbeidet ledes av ei styringsgruppe med ordfører eller en annen sentral politiker fra alle berørte kommuner, en sentral fylkespolitiker, en representant fra Fylkesmannen og en representant fra villreinnemnda. Fylkeskommunens representant, Anne Sandum, er leder av styringsgruppa.

Formannskapet i Krødsherad oppnevnte 23.03.2017 Gustav Kalager som medlem, med Solveig Sæta som varamedlem, av styringsgruppa for Regional plan for Norefjell- Reinsjøfjell.

Fylkesutvalget vedtok i møte 19. august 2019 å legge styringsgruppas forslag til plan ut til høring. Høringsdokumentene for Regional plan Norefjell-Reinsjøfjell 2019-2035 ligger som vedlegg til saken.

KRØDSHERAD KOMMUNE

Side 2 av 11

Krødsherad er positive til arbeidet som er gjort og alle faglige diskusjoner, som har vært i styringsgruppa og arbeidsgruppa, i forhold til villrein, lokal nærings- og samfunnsutvikling og friluftsjnteresser. For Krødsherad har dette vært nyttige diskusjoner i forhold til det parallelle arbeidet med Kommunedelplan Norefjell 2019-2035.

Planprogrammene for de to planprosessene la opp til en parallell prosess med 2 måneders forskyvning. For Krødsherad kommune er det sterkt beklagelig at regional plan er forsinket, da dette får store konsekvenser for vår parallelle planprosess med kommunedelplan Norefjell.

5.2 Hovedtrekk i planforslagets arealbruk -alpin infrastruktur

For reiselivet på Krødsherad kommune sin del av Norefjell er alpint en viktig del av vinterproduktet, dagens alpine infrastruktur strekker seg fra Ravnås og ned til fjorden. Gjennom hele året benyttes resten av høyfjellet til sesongbaserte aktiviteter og det er viktig for Krødsherad å bevare høyfjellet som friluftsområde. Høyfjellet er et viktig landskapselement for Norefjell og en viktig indikator for Norefjell som reisemål.

I kunnskapsgrunnlaget fra Ecosign var det tegnet inn heiser til Augenshaug, men det er tverrpolitisk enighet i Krødsherad om at det ikke er ønskelig, og det er ikke lagt inn i Kommunedelplan Norefjell.

Alternativ 1 viderefører dagens situasjon med mulighet for alpin infrastruktur til Ravnås. For Krødsherad er dette en god løsning, men vi har behov for å utvide arealet til idrettsformål noe med mål om å få sammenhengende løyper til Sorteberg, og mulighet for ski in/out på Bøseter/Leinane.

Alternativ 2 viderefører dagens situasjon i Krødsherad, men åpner for etablering av alpin infrastruktur i Sigdal for å få mulighet for sammenbinding over kommunegrensa. Krødsherad er positive til en sammenbinding, men påpeker at kryssing må skje lavere enn Leppejuv.

- *vurdere hvor aktiviteter som kiting, hundekjøring, sykling, organisert sommer- og vinteraktiviteter og lignende kan foregå.*
- *Avgrense områder for kiting, stisykling og hundekjøring med fokus på villreinens behov*

Aktiviteter som ikke har behov for tilrettelegging er det vanskelig å hindre når det ikke er et verneområde. Vanskelig å skape forståelse for begrensning i «ikke tilrettelagte» aktiviteter på snø i reinens sommerbeite og visa versa.

Retningslinjen må differensieres ut fra sommer/vinterbeite og type aktivitet. Må vurderes hvilken hjemmel man har for å hindre/nekte aktivitetene.

§2.4 Naturmangfold

- *Biologisk mangfold og landskapets sårbarhet ved å ikke tillate ny fritidsbebyggelse og andre større inngrep over tregrensa eller i det høyestliggende skogbeltet*

Dette mener vi er et punkt det er umulig å styre etter, da definisjonen er uklar og gir rom for diskusjon og ulike tolkninger.

§3.1 Fjellsone med viktige villreinhensyn – Turisthytter

Krødsherad mener turisthyttene er en god måte for alle å kunne oppleve fjellet, enten som dagstur mål eller for overnatting i fjellet. Det er i dag tre turisthytter i området og Krødsherad mener det er viktig at disse har muligheten for å kunne moderniseres og utvides ved behov.

§3.5 Utbyggingszone – bebyggelse

Utvikling av infrastruktur og drift av fellesgoder bør sikres gjennom utbyggingsavtaler.

Krødsherad mener dette blir litt for konkret som formulering i en regional plan, og at begrepet forpliktende avtaler er en bedre og mere samlende formulering for en regional plan med utstrekning over 5 kommuneplanområder.

Begrepet utbyggingsavtaler må erstattes med forpliktende avtaler.

Kommunene bør samarbeide med reiselivsaktører i planleggingen av kommersielle destinasjoner og områder for fritidsbebyggelse for å maksimere samlet verdiskaping for reiselivet.

Krødsherad synes ikke denne formuleringen er riktig i forhold til kommunens målsetning med å være en reiselivskommune. For Krødsherad har samarbeidet med grunneiere vært viktig, da disse representerer det generasjonsoverskridende engasjementet og langsiktigheten i utviklingen. Verdiskaping fra reiselivet skal komme samfunnet til gode, skape arbeidsplasser og potensiale for nye innbyggere.

Forslag til ny setning:

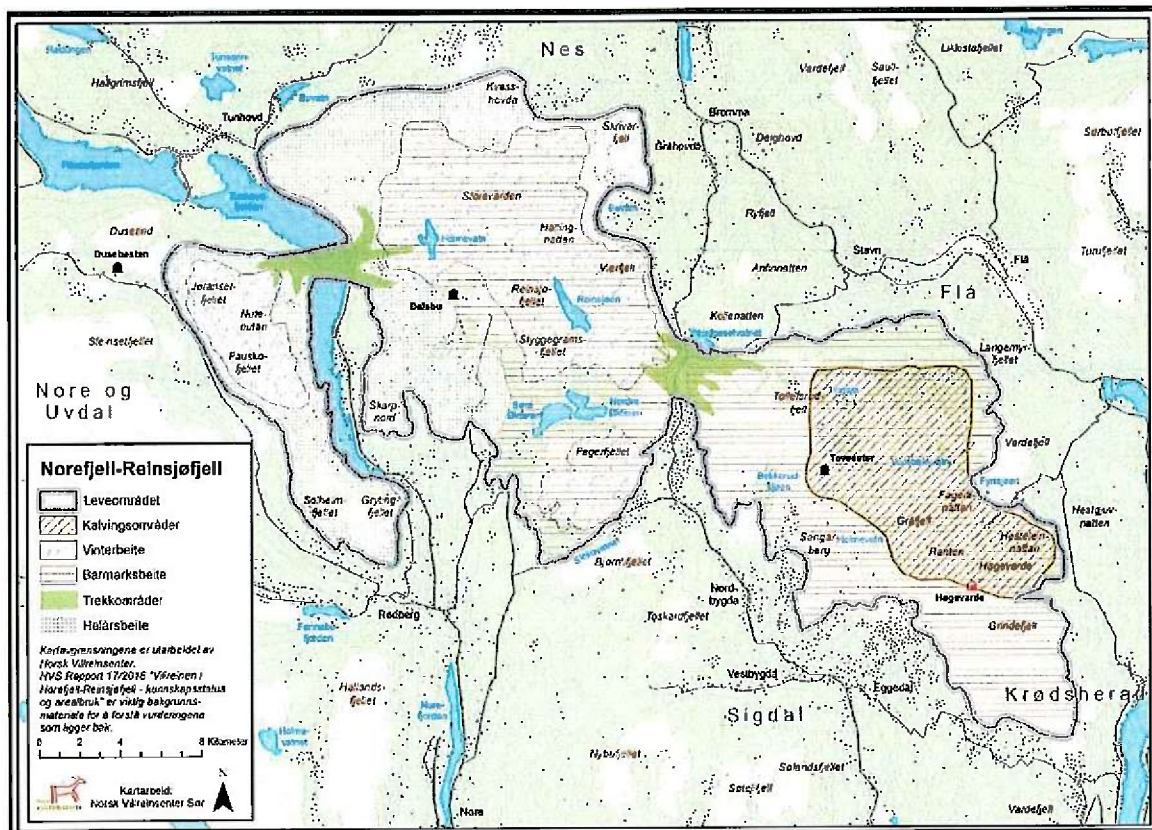

Kommunene må samarbeide med grunneiere og aktører i planleggingen av destinasjoner for å sikre en helhetlig utvikling som gir en langsiktig verdiskaping til lokalsamfunn og grunneier fra reiselivet. Kommunen må sikre at utviklingen er basert på kunnskap og sikre en helhetlig bruk av de naturgitte forutsetningene.

5.4 Fokus i høringen – 3. Laksjuv

i. villreinhensyn med nærhet til kalvingsområder

På arealbrukskartet utarbeidet av Norsk villreinsenter sør er kalvingsområdet illustrert med skravur. Kalvingsområdet strekker seg ifølge kartet sørover mot Laksjuv. Etter godkjenningen av områdeplan Høgevarde i Flå, med planlagt utvikling av destinasjon for fritidsboliger, blir kalvingsområdet noe endret. Skravuren som er i Krødsherad blir nå liggende som en «øy» uten tilknytning til resten av kalvingsområdet. Krødsherad synes det derfor er urimelig å bruke dette som et argument for ikke å godkjenne en utbyggingssone inntil Flå grense.

Kart over Norefjell-Reinsjøfjell utarbeidet av Norsk Villreinsenter Sør

ii. utbyggingen åpner opp for utbygging i en del av kommunen som til nå har vært naturområde.

Krødsherad kommune har i sin planlegging sett på hvilke områder som ønskes for å styrke utviklingen av destinasjonen. I den prosessen ser vi på de naturgitte forutsetningene i planområdet og eksisterende bebyggelse og infrastruktur. Men vi er i forhold til overordnede planer også pålagt å

se vårt planområde opp mot tilgrensende områder og vurdere hvilke reiselivsmessige effekter et samarbeid utover kommunegrensene kan ha.

Regional plan for Areal og transport i Buskerud, kap 4.2.5 Reiseliv

*For å utnytte verdiskapingspotensialer for reiselivet i fylket er det viktig at utbygging skjer ut fra en helhetlig og langsiktig planlegging. Utbyggingen skal imøtekomme markedets ønsker og behov, støtte opp lokal næringsutvikling og bygge på en bærekraftig arealpolitikk. **Tett samarbeid mellom kommunene, de kommersielle destinasjonene og næringslivet er nødvendig for å øke verdiskapingen gjennom differensiering og prioritering av steder.***

Regional plan for Areal og transport i Buskerud, Kap 5.1.3 Oppfølging i kommunene

Den regionale planen skal komme hele fylket til gode. Derfor legger planen vekt på samarbeid også mellom kommunene i spørsmål om lokalisering. Dette følger opp nasjonale forventninger til effektive planprosesser og en bærekraftig areal- og samfunnsutvikling.

Krødsherad mener en utbyggingssone ved Flå grense er naturlig sammenhørende med utbyggingen i områdeplan Høgevarde i Flå kommune. Teknisk infrastruktur er tenkt i samarbeid med Grøvnun 19. Utbyggingssonen forutsetter i kommunedelplane en oppgradering av eksisterende vei mellom Områdeplan Høgevarde, godkjent for 1700 enheter, og Sorteberg. Noe som vil bety en tydelig styrking av helårs turismen i Krødsherad, alpint på vinteren og aktiviteter på og ved Krøderfjorden om sommeren.

Benevnelsen Laksejuv på området Ringnessetra

Laksejuv er det tilgrensende naturreservatet i sør med sine verneregler. Utbyggingssonen er ikke i konflikt med naturreservatets grenser. Krødsherad mener det er urimelig om vernereglene skal ha virkning utenfor verneområdet, og at benevnelsen på området gir feil assosiasjoner, i fortsettelsen ber vi om at området benevnes Ringnessetra.

6. Handlingsprogram 2020-2030

Krødsherad mener det er viktig at den regionale planen følges opp av et Handlingsprogram, slik at det kan tas fatt i utfordringer man har sett underveis. Handlingsprogrammet må være forpliktende for alle kommuner, og Fylkeskommunen må ha eierskapet og ansvaret for framdrift og gjennomføring.

Råd for Norefjell-Reinsjøfjell, med tilhørende administrativ gruppe, mener vi kan være en god møteplass og arena for å oppnå oppgavene som er beskrevet.

Felles sti- og løypeplan med hovedvekt på arealene i høyfjellet og stier/løyper på tvers av kommunegrensene vil være et godt supplement til vår kommunale sti- og løypeplan. Vi ønsker at dette skal være en prioritert oppgave i Handlingsprogrammet.

Det videre arbeidet med **Verdiskaping og attraksjonskraft** er vi usikre på. Kommunene har en ulik inngang til hvordan de ønsker å tilrettelegge for nærings- og verdiskaping i fjellområdene i sin

kommune. Grovt sett kan det deles i jakt og friluftsliv, hyttebygging og reiseliv. Ideen om et helhetlig blikk på verdiskaping og attraksjonskraft er forlokkende. Hva er den felles kunnskapen og hvordan vurdere attraksjonskraften. Her må det gjøres et grundig arbeid i spesifikasjonen om dette skal bli matnyttig for alle fem kommuner. Vi er usikre på om det skal brukes midler regionalt på dette.

Rådmannens innstilling:

Ut fra ovenstående vil rådmannen anbefale formannskapet å fatte slikt vedtak:

Plandokumentene for Regional plan Norefjell-Reinsjøfjell 2019-2035 er nå ute til offentlig høring og ettersyn, med frist 10. oktober 2019.

Formannskapet i Krødsherad ønsker å komme med følgende innspill til høringen;

For Krødsherad kommune er det sterkt beklagelig at regional plan er forsinket, da dette får store konsekvenser for vår parallelle planprosess med kommunedelplan Norefjell.

Kap 5.2 Hovedtrekk i planforslagets arealbruk -alpin infrastruktur

Ønsker alternativ 1, med mulighet for å utvide areal til idrettsformål i henhold til forslag til Kommunedelplan Norefjell 2019-2035 eller alternativ 2 med kryssing lavere enn Leppejuv.

Kap 5.3 Retningslinjer

§2.1 Byggeskikk og estetikk

Denne retningslinjen må endres/fjernes.

§2.3 Friluftsliv – Sti og løypeplaner og §3.1 Fjellsone med viktige villreinhensyn – friluftsliv

Retningslinjen må differensieres ut fra sommer/vinterbeite og type aktivitet. Må vurderes hvilken hjemmel man har for å hindre/nekke aktivitetene.

§2.4 Naturmangfold

Ordlyden i første kulepunkt må endres.

§3.1 Fjellsone med viktige villreinhensyn – Turisthytter

Det må være mulig for eksisterende turisthytter til å modernisere og utvide.

§3.5 Utbyggingssone – bebyggelse avsnitt 3

Begrepet utbyggingssone må erstattes med forpliktende avtaler.

§3.5 Utbyggingssone – bebyggelse avsnitt 4

Kommunene må samarbeide med grunneiere og aktører i planleggingen av destinasjoner for å sikre en helhetlig utvikling som gir en langsiktig verdiskaping til lokalsamfunn og grunneier fra reiselivet. Kommunen må sikre at utviklingen er basert på kunnskap og sikre en helhetlig bruk av de naturgitte forutsetningene.

Kap 5.4 Fokus i høringen – 3. Laksjuv

Uenige i utstrekningen på kalvingsområdet.

Utbyggingssområdet må sees i sammenheng med utbyggingen i Flå.

En sammenbinding til utbyggingen på Høgevarde vil styrke både sommer og vinter aktivitetene i Krødsherad sin reiselivsstsing.

Riktig benevnelse på området er Ringnessetra, og vi ber om at dette endres.

Kap 6. Handlingsprogram 2020-2030

Ønskelig med et råd for Norefjell-Reinsjøfjell.

KRØDSHERAD KOMMUNE

Side 8 av 11

Felles sti- og løypeplan må prioriteres.

Usikre på om et arbeid med verdiskaping og attraksjonskraft bør prioriteres

Behandling/vedtak i FORMANNSKAPET den 23.03.2017 sak 22/17

Behandling:

Gustav Kalager fremmet følgende forslag på vegne av ett omforent formannskap:

Medlem: Gustav Kalager

Varamedlem: Solveig Sæta

Vedtak:

Som medlem og varamedlem av styringsgruppa for Regional plan for Norefjell – Reinsjøfjell oppnevnes:

Medlem: Gustav Kalager

Varamedlem: Solveig Sæta

Behandling/vedtak i FORMANNSKAPET den 28.09.2017 sak 96/17

Behandling:

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Krødsherad kommune sender følgende hørings svar for planprogram til regional plan for Norefjell- Reinsjøfjell:

Krødsherad kommune er svært positive til at planarbeidet har kommet så raskt i gang, og mener tidsplanen det legges opp til, med en ferdigstillelse i juni 2019, er gunstig i forhold til arbeidet med kommunedelplan Norefjell.

Krødsherad kommune er positive til at det i planprosessen skal sammenstilles all tilgjengelig kunnskap om friluftsliv og reiseliv. Dette gjelder tilrettelegging for og opparbeiding av helårs turløyper i høyfjellet, nyere ferdselsformer som kiting og sykling, og større utbygginger i randsonen til villreinens beiteområder. Det må i prosessen innhentes kunnskap om effekten reiselivsutviklingen har på ferdselen i planområdet og hvordan denne ferdselen påvirker villreinenes bevegelsesmønster.

Reinens tilstedeværelse er en viktig del av reiselivsproduktet Norefjell, og det er viktig at kommunene i Norefjell-Reinsjøfjell har en felles plan for å sikre villreinenes leveområde for framtiden samtidig som det sikres en forsvarlig reiselivsutvikling i området.

Behandling/vedtak i FORMANNSKAPET den 19.04.2018 sak 50/18

Behandling:

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

For Krødsherad kommune er reisen en viktig del av reiselivsproduktet Norefjell, samtidig som det sikres mulighet for en forsvarlig reiselivsutvikling i området.

I utredningsområdet for Regionalplan Norefjell-Reinsjøfjell har Krødsherad følgende innspill til type soner av areal i Krødsherad;

Type soner er med utgangspunkt i eksisterende soner brukt i Regionalplan Hardangervidda. Dette som et grunnlag for videre diskusjoner og arbeide med type soner i Regionalplan Norefjell-Reinsjøfjell.

Krødsherad kommune sitt arbeid med Kommunedelplan Norefjell 2019-2035 foregår parallelt, men med en 2 måneders forsinkelse. Krødsherad kommune ønsker derfor å kunne revidere sine innspill, eller komme med nye innspill, etter at vi har fått inn og konsekvens utredet arealinnspillene til Kommunedelplan Norefjell 2019-2035.

Behandling/vedtak i FORMANNSKAPET den 04.04.2019 sak 29/19

Behandling:

Prosjektleder Ellen Anne Bye informerte om prosessen før behandling av saken.

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Plandokumentene for Regional plan Norefjell-Reinsjøfjell 2019-2035 er nå ute til intern høring i kommunene, med frist 1.mai 2019.

Formannskapet i Krødsherad ønsker å komme med to innspill til høringen. Dette gjelder pkt 3.1 Fjellsonen med viktige villreinhensyn i Retningslinjer for Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell 2019-2035.

1. Turisthytter kulepunkt 2

Dagens tekst:

- Etablerte turisthytter kan moderniseres, men antall sengeplasser skal ikke økes. Nærmere rammer avklares i kommunen.

Ny tekst:

- Etablerte turisthytter kan moderniseres. Dersom antall sengeplasser skal økes eller kapasiteten vesentlig økes, krever dette en planprosess hvor også regionale myndigheter skal høres.

2. Alpin infrastruktur

Krødsherad ønsker at dagens alternativ skal være et høringsalternativ, uten ny arealdisponering inn i Fjellsonen.

Krødsherad kommune har parallelt med den regionale planen, arbeidet med sin kommunedelplan for Norefjell og ferdigstiller nå planen for høring. Arbeidet med Regional plan for Norefjell – Reinsjøfjell har gitt Krødsherad, som berørte kommune, et godt fora for faglige diskusjoner og meningsutveksling med nabokommuner og regional forvaltning. I Krødsherad sine høringsdokumenter, for Kommunedelplan Norefjell 2019-2035, vil det ikke være nye arealdisponeringer inn i Fjellsonen.

Behandling/vedtak i FORMANNSKAPET den 26.09.2019 sak 87/19

Behandling:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Plandokumentene for Regional plan Norefjell-Reinsjøfjell 2019-2035 er nå ute til offentlig høring og ettersyn, med frist 10. oktober 2019.

Formannskapet i Krødsherad ønsker å komme med følgende innspill til høringen;

For Krødsherad kommune er det sterkt beklagelig at regional plan er forsinket, da dette får store konsekvenser for vår parallelle planprosess med kommunedelplan Norefjell.

Kap 5.2 Hovedtrekk i planforslagets arealbruk -alpin infrastruktur

KRØDSHERAD KOMMUNE

Side 11 av 11

Ønsker alternativ 1, med mulighet for å utvide areal til idrettsformål i henhold til forslag til Kommunedelplan Norefjell 2019-2035 eller alternativ 2 med kryssing lavere enn Leppejuv.

Kap 5.3 Retningslinjer

§2.1 Byggeskikk og estetikk

Denne retningslinjen må endres/fjernes.

§2.3 Friluftsliv – Sti og løypeplaner og §3.1 Fjellsone med viktige villreinhensyn – friluftsliv

Retningslinjen må differensieres ut fra sommer/vinterbeite og type aktivitet. Må vurderes hvilken hjemmel man har for å hindre/nekke aktivitetene.

§2.4 Naturmangfold

Ordlyden i første kulepunkt må endres.

§3.1 Fjellsone med viktige villreinhensyn – Turisthytter

Det må være mulig for eksisterende turisthytter til å modernisere og utvide.

§3.5 Utbyggingssone – bebyggelse avsnitt 3

Begrepet utbyggingsavtaler må erstattes med forpliktende avtaler.

§3.5 Utbyggingssone – bebyggelse avsnitt 4

Kommunene må samarbeide med grunneiere og aktører i planleggingen av destinasjoner for å sikre en helhetlig utvikling som gir en langsiktig verdiskaping til lokalsamfunn og grunneier fra reiselivet. Kommunen må sikre at utviklingen er basert på kunnskap og sikre en helhetlig bruk av de naturgitte forutsetningene.

Kap 5.4 Fokus i høringen – 3. Laksjuv

Uenige i utstrekningen på kalvingsområdet.

Utbyggingsområdet må sees i sammenheng med utbyggingen i Flå.

En sammenbinding til utbyggingen på Høgevarde vil styrke både sommer og vinter aktivitetene i Krødsherad sin reiselivssatsing.

Riktig benevnelse på området er Ringnessetra, og vi ber om at dette endres.

Kap 6. Handlingsprogram 2020-2030

Ønskelig med et råd for Norefjell-Reinsjøfjell.

Felles sti- og løypeplan må prioriteres.

Usikre på om et arbeid med verdiskaping og attraksjonskraft bør prioriteres

Flå kommune

Buskerud Fylkeskommune
Postboks 3563
3007 DRAMMEN
Norge

Deres ref.

Vår ref.
17/00135-21

Dato
08.10.2019

Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell - høringsuttalelse

Viser til høringsutkast til regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell utsendt 21.8.2019.

Flå kommune var blant initiativtagerne til den regionale planen som nå er under utarbeidelse. Videre har kommunen sittet tett på prosessen både i administrativ gruppe og styringsgruppe.

Kommunen er fornøyd med hovedtrekkene i planen, og mener den legger et godt grunnlag for videre forvaltning av fjellområdet.

Et av hovedfokusområdene det er pekt på i høringen er utvidelsen av utbyggingssonene ved Voldsetrene og Kollen. Fylkesmannen mener disse utvidelsene kan være problematiske og i høringen ønskes det synspunkter på dette.

Formannskapet i Flå kommune fattet 30.4.2019 vedtak i den interne høringen som ble gjennomført før endelige høringsutkast. I høringsuttalelsen ble det påpekt at både villrein, nærings- og samfunnsutvikling og friluftsliv skal ivaretas i planen. Videre ble det opplyst at området ved Flenten og Høgevarde er hovedsatsingsområdene for reiseliv innenfor planen i Flå kommune.

Vi ønsker å presisere at vi anser utvidelsen av utbyggingsområdene ved Voldsetrene og Kollen som nødvendig for å utvikle nærings- og samfunnsutviklingen i Flå kommune. Begge disse utvidelsene er relativt små, sett ut fra totalt areal og potensiale for antall nye enheter. I Flå er betydelige areal lagt inn i fjellsonen der villrein har hovedprioritet, inkludert store områder også under 1000 moh. Kommunen anser planforslaget som et kompromiss mellom nærings- og samfunnsutviklingen og villrein/friluftsliv. Dersom den foreslåtte byggesonen i Flå ikke går igjennom må vi også vurdere grensene for fjellsonen på nytt. Vi mener de foreslåtte byggeområdene kan realiseres uten for store konsekvenser for villreinen dersom ferdselen kanaliseres på riktig måte.

Videre er det viktig å understreke at en kommende sti- og løypeplan må ha en balansert tilnærming i forhold til både næringsutvikling, friluftsliv og villrein. Stier og løyper er et svært viktig produkt for reiselivet. Det er nødvendig med løypenett ut fra eksisterende fritidsbebyggelse og for å knytte fjellområdet sammen. Som hovedregel bør eksisterende traseer opprettholdes. Dette bør vektlegges i det videre arbeidet.

Med hilsen

Jon Andreas Ask
plansjef

Godkjent og ekspedert uten underskrift

9

Nore og Uvdal kommune

Arkivsaksnr: 2019/1144-2
Saksbehandler:
Grete Blørstad

NB!
Ikke politisk
behandlet.

Høringsuttalelse. Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell 2019-2035

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Formannskapet	
	Kommunestyret	

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

1. Nore og Uvdal kommunestyre gir sin tilslutning til forslag til Regional plan for Norefjell – Reinsjøfjell 2019-2035, vedtatt lagt ut til offentlig høring og ettersyn av fylkesutvalget i Buskerud fylkeskommune 19.08.2019.
2. Forslag til Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell datert august 2019 med tilhørende plankart datert 27.06.19 slik det foreligger for områdene i Nore og Uvdal kommune fremstår som et godt og balansert forslag som ivaretar og støtter opp om formålet med planen. Nore og Uvdal kommunestyre uttaler seg kun til arealplanforslaget i Nore og Uvdal kommune.
3. Nore og Uvdal kommunestyre foreslår at det tas inn er nytt tiltak under handlingsprogram for perioden 2020-2023 der det settes fokus på konsekvensene av at reinen bruker setervollene i Nore og Uvdal som vårbeite.

Saksopplysninger:

Fylkestinget i Buskerud besluttet i Regional planstrategi 2017-2020 å utarbeide en regional plan for Norefjell - Reinsjøfjell. Bakgrunnen for beslutningen var et ønske om en slik plan fra kommunene Flå, Krødsherad og Sigdal, samt Hallingtinget. Fylkestinget forutsatte at også Nore og Uvdal og Nes kommuner skulle være med i planprosessen.

Formålet med den regionale planen «er å komme fram til en langsiktig og helhetlig strategi for bruk av fjellområdene. Gjennom helhetlige vurderinger skal blant annet villrein, lokal nærings- og samfunnsutvikling og friluftsinnteresser søkes ivare tatt. Sambruk og sameksistens mellom disse gruppene synes særlig viktig i dette fjellområdet. Den regionale planen skal gi rammer og forutsigbarhet for videre og mer detaljert planlegging i de enkelte kommunene.»

Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell er utarbeidet i samarbeid mellom kommunene, fylkeskommunen, fylkesmannen og villreinnemda.

Styringsgruppa består av ordførerne i de fem berørte kommunene, en representant fra fylkesmannen i Oslo og Viken, villreinnemnda for Brattefjell-Vindeggen, Blefjell og Norefjell-Reinsjøfjell og en politiker fra Buskerud fylkeskommune. Leder av styringsgruppa er Anne Sandum (fylkespolitiker).

Administrativ arbeidsgruppe består av deltakere fra samme instanser som styringsgruppa.

Regional plan skal legges til grunn for kommunenes planarbeid og for statlige og regionale myndigheters virksomhet. Regional plan er ikke en juridisk bindende plan, men skal legges til grunn ved utarbeidelse av planer i kommunene. Arealdelen av kommuneplan med bestemmelser er den juridiske bindende planen for arealbruken i planområdet. Utbygging og utvikling i tråd med vedtatte reguleringsplaner i området påvirkes ikke av regional plan.

Det er utarbeidet retningslinjer, plankart og handlingsprogram som del av planarbeidet. Se vedlagt høringsdokument og plankart.

Plankart med 5 ulike arealsoner:

1. Fjellsoner med viktige villreinhensyn
2. Landbruk-, natur og friluftssone (LNF)
3. Landbruk-, natur og friluftssone med spredt fritids- og næringsutbygging (LNF-spredt)
4. Utviklingssone
5. Utbyggingssoner

Det aller meste av arealet i Nore og Uvdal er i sonene 1, 3 og 4.

Nore og Uvdal kommune har ikke areal i sone 5, og kun et lite område rundt Økteren i sone 2.

Utarbeidelse en felles sti- og løypeplan for Fjellsonen med naturlig tilgrensende område er et foreslått tiltak i handlingsprogrammet for perioden 2020-2023. For alle tiltak, se side 43 i plandokumentet.

I høringsuttalelsen til planprogrammet i 2017 gav kommunestyret i Nore og Uvdal i hovedsak støtte til det fremlagte planprogrammet med følgende forutsetninger for videre arbeid:

- a. *«Utredningsområdet avgrenses i vest av Tunhovdfjorden.*
- b. *Villreinsens leveområde i Nore og Uvdal skal ikke utvides utover dagens tellende areal.»*

Planforslaget er lagt ut til høring og offentlig ettersyn av fylkesutvalget 19.08.19.

Høringsdokumentene består av:

- 1) Arealplankart som gir en grovmasket soneinndeling
- 2) Planrapport som gir:
 - a) beskrivelse av planområdet og planforslaget
 - b) retningslinjer som gir føringer for arealbruken innenfor de enkelte soner
 - c) handlingsprogram som gir rammer for videreføring og gjennomføring av planen.
- 3) Konsekvensanalyse for villrein følger som vedlegg til planen.

Høringsdokumentene er tilgjengelig på nettsiden www.bfk.no/horinger.

I tillegg til at kommunestyret gav uttalelse til planprogrammet, gav formannskapet følgende signal under intern høring i forkant fylkesutvalgets vedtak om høring og offentlig ettersyn i april 2019:

Forslag til Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell datert 20.03.2019 med tilhørende plankart datert 07.03.2019 slik det foreligger for områdene i Nore og Uvdal kommune fremstår som et godt og balansert forslag som ivaretar og støtter opp om formålet med planen. Planforslaget er godt gjennomdiskutert i flere møter både i arbeidsgruppa og i styringsgruppa. Det bør derfor ikke tas opp nye tema eller forslag til endringer i plankartet som det ikke er enighet om i styringsgruppa i den videre planprosessen.

Nore og Uvdal formannskap vil påpeke at kommunen gjennom hele planprosessen har vært tydelige på hva som er kommunens forutsetninger for å delta i plansamarbeidet, både i arbeidsgruppa og i styringsgruppa. Nore og Uvdal kommune uttale seg kun til arealplanforslaget i Nore og Uvdal kommune.

Forutsetningene kommunestyret satte for videre deltakelse i møte 23.10.2018 videreføres gjennom at:

Det ikke gjøres endringer i yttergrensa for planområdet

Det ikke gjøres endringer i plankartet for Fjellsonen

Det ikke gjøres endringer i plankartet for Landbruk, natur- og friluftssonen – spredt

Det ikke gjøres endringer i plankartet for Utviklingssonen»

Det er ikke gjort endringer i plankartet etter den interne høringen.

I løpet av planprosessen er det gjennomført to åpne møter i Nore og Uvdal i tillegg til åpent møte i forbindelse med høringen.

I tillegg til soneinndeling og retningslinjer til de ulike sonene, har avgrensning av planområdet og kanalisering av ferdsel vært sentrale tema i planprosessen.

I handlingsprogrammet 2020-2023 er det foreslått gjennomført 6 tiltak/prosjekter.

Vurdering:

Nore og Uvdal kommune har gjennom hele planprosessen vært klare på hva som er kommunens forutsetninger for å delta i planarbeidet både politisk og administrativt.

For Nore og Uvdal kommune er det viktig å kunne forvalte områdene som omfattes av forslag til regional plan for Norefjell – Reinsjøfjell innenfor kommunens grenser på en slik måte at villreinen blir tatt vare på, men at det også gis rom for næringsutvikling.

Kommunedelplan for Nore og Uvdal Øst vedtatt i 2015 og Kommunedelplan for stier og løyper i Nore og Uvdal vedtatt i 2017 er gode utgangspunkt for forvaltning av områdene i kommunens del av planområdet.

Ved rullering av arealdelen av kommuneplan gir foreslåtte soner for «*utvikling*» og «*landbruk-, natur og friluft med spredt fritids- og næringsutbygging (LNF-spredt)*» etter kommunedirektørens vurdering kommunen handlingsrom for videre planlegging. Sonene gir etter kommunedirektørens vurdering rom for utvikling der det ikke er i konflikt med villrein. Kommuneplanprosessen vil avklare lokalisering og omfang av utbygging og tilrettelegging for ferdsel.

På de åpne møtene i Nore og Uvdal kom det fram at reinen beiter ned setervollene tidlig om våren som igjen fører til reduserte beiteforhold for husdyr på setervollene. Dette er en problemstilling som bør løftes fram gjennom et tiltak i handlingsprogrammet.

Kommunedirektøren støtter det framlagte forslaget til regional plan for Norefjell – Reinsjøfjell 2020-2035 med tillegg av forslag til nytt tiltak om reinens beiting på setervollene i handlingsprogram for perioden 2020-2023.

Vedlegg

- 1 Høringsuttalelse 2017 - planprogram
- 2 Høringsutgave Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell 2019-2035
- 3 Plankart høringsutgave Norefjell-Reinsjøfjell

Villreinutvalget for Norefjell-Reinsjøfjell villreinområde

Til Buskerud fylkeskommune

Deres ref. 2019/7461-1

Vår ref. 92500210.BR1

Eggedal 02.10.2019.

Høringsuttalelse – Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell.

Norefjell-Reinsjøfjell villreinområde ble opprettet av Direktoratet for naturforvaltning 08.07.1992. Villreinområdet ble opprettet «på spesielle vilkår», bl. a. ved at området ble etablert som en prøveordning for 10 år og at grunneierne hadde mandat til å bestemme stammestørrelse og kunne veie denne opp mot andre interesser i fjellområdet. De «bestemte vilkår» er nærmere beskrevet av grunneierutvalgets skriv av 18.05.1992 og i særskilt konstitusjonsskriv av mars 1993.

Norefjell-Reinsjøfjell villreinområde driftes av Villreinutvalget for området i samsvar med områdets vedtekter. Den enkelte grunneier/ rettighetshaver er representert i villreinområdet gjennom lokale samarbeidsordninger, (grunneierlag, sameier, jaktfelt, m.v.), som gjennom innmeldingserklæringer tiltrer villreinområdet.

Gjennom alle år som vi har driftet Norefjell-Reinsjøfjell villreinområde etter opprettelsen i 1992, har det vært vesentlig for grunneierne at utnyttelsen av fjellområdene vurderes i en bred sammenheng. Norefjell er et fjellområde med stor ferdsel, mange friluftsjakter og store utbyggingsinteresser. Grunneierne har i disse årene hatt som hovedfokus at reinen skal ha høyeste prioritet i områdene over 1000 moh, mens andre interesser kan gis høyere prioritet i lavereliggende områder.

Villreinutvalget er derfor tilfreds med at det opprettes en «Fjellsone med viktige villreinhensyn» over 1000 moh. Det er viktig at bestemmelsene til denne sonen er tydelige og entydige i forhold til reinens prioritet i dette området.

Villreinutvalget for Norefjell-Reinsjøfjell villreinområde

BUSKERUD
NÆRINGSHAGE

Buskerud Fylkeskommune

Att: postmottak@bfk.no

Postboks 3563
3007 Drammen

Rødberg, 10.10.19

Høringsinnspill vedr. Regional plan for Norefjell – Reinsjøfjell 2019-2035

Viser til høringsutkast av 21.08.19 og Buskerud Næringshage vil på grunnlag av partnerskapsavtale med Nore og Uvdal Næringselskap SA sende høringsinnspill på vegne av gårdbrukere og næringsliv i Nore og Uvdal som berøres av planen.

Vi har gjennomført et informasjonsmøte i samarbeid med prosjektleder Ellen Korvald i Buskerud Fylkeskommune, Nore og Uvdal Kommune, der næringslivet og gårdbrukere som blir berørt av planen i Nore og Uvdal kommune ble invitert. I tillegg var det en åpen invitasjon for alle interesserte. Vi fikk presentert planen av Ellen Korvald, og vi samlet inn innspill fra de fremmøtte i gruppearbeid etter møtet. I tillegg har planen sammen med forslag til innspill vært sendt ut for ytterligere innspill til spesielt gårdbrukere og de som driver næring i området. Nedenfor er en oppsummering av de viktigste innspillene vi samlet sett har til regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell 2019-2035.

Generelle innspill som støttes:

- Nore og Uvdal må være veldig tydelige på at hovedutfordringene ligger i de kommunene der det bygges tettest og mest
- I vårt område arealbruken preget av spredt hyttebygging, landbruk, skogbruk og tradisjonell utmarksnæring
- Kommunen sin arrondering med LNF spredt og utviklingsområder støttes
- Det er en reell fare for at reinen endrer bruk og at eks mer av arealene utenfor tellende areal brukes mer enn i dag, selv om vi ser at den bruken allerede foregår.

Område for diskusjon og konflikt med villreinen

Det ble i møtet fremstilt områder som er et gjennomgående tema for frustrasjon og problem for de som driver landbruk i områdene, og som da enten har seterbruk, vår- og sommerbeite eller dyrking av vinterfor opp mot plangrensene, for egne husdyr (Borgegrend, Øygardsgrend, Tunhovd). Villreinen oppholder seg i stor grad nede på setervollene og på oppdyrket mark på våren, og beiter ned store deler av beitet som er ment for egne husdyr. I tillegg ødelegges det gjerder og grunder. Det er verdt å

merke seg at denne villreinen ikke er like var på mennesker slik som Villreinen på eksempelvis Hardangervidda. De kommer nærme folk og så lenge det er mat å hente, så kommer de rett inn på eksempelvis setervoller og dyrket mark. Dette nevnes sågar i planen. Gårdbrukerne legger ned mye arbeid og penger i å få dyrka opp setervollene for å få styrka forgrunnlaget til vinterforing av sine husdyr. Stor del av vinterforingen blir henta fra setervollene. Når reinen kommer og beiter tidlig på våren og til ca. St.hans går det i stor grad utover avlingen. Det medfører også skade på gjerder. Det har også forekommet at de har måttet klippe løs rein som har satt seg fast i gjerder. Det har vært observert opptil 60 reinsdyr om gangen og de kan gå igjennom flokken uten at de reagerer. Dette er fordi den oppfører seg ikke som ordinær villrein. Grunneierne (som ikke nødvendigvis er de samme som gårdbrukerne, bygger ut hytteområder opp mot der reinen går og samtidig har reinskort. Dermed høster de fortjeneste av begge deler. Antall vinterbeitende rein må innarbeides i regionalplanen for Norefjell – Reinsjøfjell, slik at gårdbrukerne kan slippe å fore opp reinen om våren. Antall reinskort må reduseres for de som har store hyttefelt inn i reinsområdet.

Oppsummert blir dette utfordringer for gårdbrukerne;

1. Vårbeitene som gårdbrukerne bruker tid og ressurser for å opparbeide, blir nedbeitet av villrein, og lite igjen til egne husdyr. I tillegg kvir husdyrene seg for å beite et sted som villreinen har beitet. Dette fordi de etterlater seg mye hår og lukt. Dette gjør det vanskelig over tid å opprettholde gode beiter for egne husdyr i området.
2. I disse områdene så er det ikke nødvendigvis gårdbrukerne som eier grunnen, men de har beiterett. Dvs. at når det kommer til jaktkort, så har ikke de samme gårdbrukerne som i praksis fører opp reinsdyrene, rett til å jakte på villreinen. Gårdbrukerne mener at det tellende areal for villreinjakta i området burde utvides, slik at det også kommer gårdbrukerne tilgode.
3. Gårdbrukerne mener også at det bør opp til diskusjon hvor stor denne stammen bør være. Det er økende utfordring at villreinen beiter i skogsområdene og nede på dyrka mark. Bør stammen reduseres noe for å få en mer riktig forvaltning og samtidig at den opprettholdes og at den kan leve godt i samspill med øvrig næring?

Vi vet at disse problemstillingen ikke nødvendigvis direkte hører hjemme i planen, men vi tror allikevel at det kunne være viktige handlingspunkt i den delen av planen som er handlingsprogram – det å få til et prosjekt hvor man jobber seg igjennom problemstillinger med de rette instansene for å finne rettferdige løsninger.

Innspill til selve høringsutkastet

1. Vi mener at man i kapittel 5.1 Planavgrensning og soneinndeling bør fjerne ordlyden «i samsvar med tellende jaktareal» for områdene over 1000 moh. Dette da man å jobbe med å utvide «det tellende jaktareal» og dette vil da kunne bli misvisende i planen dersom dette arealet blir større.
2. Vi mener at det i kapittel 6 Handlingsprogram 2020-2023 bør inn et punkt for Nore og Uvdal Kommune, som følger:
 - a. «Villrein og landbruk i godt samspill». Dialog bør i gang i 2020, og bør omhandle utfordringene med vårbeiter, tellende areal og størrelse på villreinstammen i området. Ansvarlig for initiativ til prosjektet blir: Gårdeierne som er berørt av utfordringene. Andre aktører som blir viktige i prosjektet er: Villreinutvalget, Nore og Uvdal Kommune, Villreinnemda og evt. andre.

Håper våre innspill tas med inn mot vedtak av planen.

Vennlig hilsen

Buskerud Næringshage AS

Gro Irene Svendsen
Rådgiver forretningsutvikling
tlf. 92261233
epost: groirene@nhage.com

Innspill i høringen av Regionalplan for Norefjell - Reinsjøfjell 2019-2035.

fra

Langedrag Naturpark AS

Bedriften Langedrag ligger i Nore og Uvdal kommune men på grensen mot Nes kommune, langt vest i regionalplanområdet. Eiendommen dekker et areal på ca 4000 da. Beliggenheten ligger på mellom 900 og 1100 moh. Bedriften har i dag 25 årsverk, 125 på lønningslisten ila et år, ca 24 millioner i omsetning, ca 60000 besøkende pr år. Siden oppstarten i 1977 har bedriften vært en viktig bedrift for både Numedal og Hallingdal. Nå, ca 40 år senere er fremdeles Langedrag en hjørnesteinsbedrift.

Vi er åpen for besøk hele året, huser omkring 25 ulike dyrearter og er bl.a. kjent for sitt utvalg av gamle husdyraser og ville dyr fra norsk fauna. Man kan bl.a. oppleve spennende rovpattedyr som ulv og gaupe. Men man finner også tradisjonelle dyr som reinsdyr, elg, fjellrev, hester, geiter, høns, ender, gjess og kaniner der, samt mer eksotiske dyr som skotsk høylandskveg, yak-keveg og muflon-sau. I tillegg kan man delta på og oppleve ridning, kjøring med hest og vogn/slede, hundekjøring og kennelvirksomhet, klatrepark, samt seterliv og en rekke andre kulturelle aktiviteter. Langedrag har eget ysteri/bakeri og storkjøkken som tilbyr ureist mat. Hver uke igjennom skoleåret kommer 70-80 elever på leirskole til Langedrag. I helgene kommer tilreisende gjester til fullpensjon i våre 125 varme senger.

Våre innspill dreier seg om disse kapitlene:

2. Formål

Formålet med den regionale planen er å komme fram til en langsiktig og helhetlig strategi for bruk av fjellområdene. Gjennom helhetlige vurderinger skal blant annet villrein, lokal nærings- og samfunnsutvikling og friluftsinnteresser søkes ivaretatt. Sambruk og sameksistens mellom disse gruppene synes særlig viktig i dette fjellområdet. Den regionale planen skal gi rammer og forutsigbarhet for videre og mer detaljert planlegging i de enkelte kommunene.

Vi reagerer på en setning i selve formålet til regionalplanen;

« Sambruk og sameksistens mellom disse gruppene synes særlig viktig i dette fjellområdet.»

Dette høres i våre ører ut som helt meningsløst, vi mener det ikke kan være med.

Med å ha denne ordlyden «sambruk/sameksistens» angående villrein og næringsutvikling / samfunnsutvikling vil næringsutviklingen/ samfunnsutvikling vinne og villreinen tape, og det er ikke reversibelt.

Vil vi ha villrein, ja da må vi velge den.

Vi mener at setningen, «Sambruk og sameksistens mellom disse gruppene synes særlig viktig i dette fjellområdet» må bort fra hovedformålet.

Vi ønsker heller at en setning blir lagt til for å understreke at det tross alt er villreinen som er viktigst: «Viktigst vil det være å sikre villreinen tilstrekkelige leveområder og langsiktig gode livsvilkår.»

Formålet vil da bli som følger:

Formålet med den regionale planen er å komme fram til en langsiktig og helhetlig strategi for bruk av fjellområdene. Gjennom helhetlige vurderinger skal blant annet villrein, lokal nærings- og samfunnsutvikling og friluftsjnteresser søkes ivaretatt. Viktigst vil det være å sikre villreinen tilstrekkelige leveområder og langsiktig gode livsvilkår. Den regionale planen skal gi rammer og forutsigbarhet for videre og mer detaljert planlegging i de enkelte kommunene.

4.3 Reinstammen på Norefjell-Reinsjøfjell

Tellende areal og leveområder

Vi syntes det er et for stort gap mellom tellende areal og det faktiske leveområdet for villrein. Blir ikke leveområdet hensyntatt på lik line som tellende areal vil villreinen på sikt få store utfordringer med å få dekket sine behov.

Villreinutvalget mener de viktigste områdene for reinen er fjellområdene over 1000 moh. Og at områdene under 1000 moh bare er mer sporadisk brukt.

Våre erfaringer de siste 20 årene er at lavskogen helt ned mot Tunhovdfjorden, nord-vest for Langedrag, sør-øst for Tunhovd, altså helt vest i forvaltningsområdet er et viktig beite område for en stor andel rein, spesielt bukk store deler av vinteren.

Vi mener at dette området er mer en sporadisk brukt og at det er et viktig vinterbeiteområde for reinen.

Villreinstammen / Beiteressurser / Utfordringer

Med en bestanden på 570 «vinterdyr» har reinen fremdeles høy kondisjon, det er altså ikke mangel på mat. Den beste maten er kanskje likevel på dem oppdyrkede innmarksbeitene i Tunhovd og i Øygardsgrend, der flokker av rein holder til på våren. Det føles urettferdig at rein spiser opp denne maten som er tiltenkt husdyr.

Er 570 individer for mye når det går rein på innmarksbeitene om våren,(utenfor tellende areal) ?

Villreinutvalget mener trekkområdene mellom Norefjell og Reinsjøfjell mener de er riktig avgrenset.

-trekkområdene er sikkert tegnet inn riktig men etter vår oppfattning er trekkområdene veldig dårlig «sikret» mellom Norefjell/ Reinsjøfjell. Blir denne «korridoren» ved Flenten/bergshammaren for trang eller belastet av yttligere menneskelig aktivitet, vil vi på et tidspunkt få en oppsplittet flokk av dyr mellom Norefjell/Reinsjøfjell, eller et fravær av rein på Norefjell. Dette får igjen konsekvenser for leveområdene igjennom året, og skjærer mot formålet om langsiktighet, helhetlig strategi, for villrein.

Vi anbefaler utviklingsstopp for dette området.

Om utfordringer og mål for forvaltningen skriver NVS i sin rapport (s. 19):

Villreinreinstammen er av de minst skye i landet, men menneskelig forstyrrelse og fragmentering av landskapet er likevel en viktig utfordring for villreinforvaltningen. Den største trusselen mot stammen anses å være den sterke hyttebyggingen i området, og ferdseilen som følger med den. På

tross av at reinen i dette området ser ut til å ha en høy toleranse for menneskelig aktivitet og inngrep, er det grunn til å tro at også denne bestanden har en terskel for hva den tåler.

Det er for vagt å bygge en regionalplan på at man «trør» at reinstammen har en terskel for hva den kan tåle. Det er åpenbart at det er en terskel. På et tidspunkt blir det for mye menneskelig aktivitet!

Tillater vi hyttebyggingen som er planlagt i regionen, opp imot 8000 hytter (totalt 15000 hytter), vil det garantert medføre endringer i bruken av terrenget. Rein vil da overbelaste roligere områder som hos oss i Nore og Uvdal som har en mildere utbyggingsfrekvens. Nore og Uvdal må da i en slik situasjon bære hele ansvaret for rein, å ganske sikkert få begrensninger av vår bruk av område.

Kommunene Nes, Flå, Krødsherad, Sigdal må ta et større andel av Norges internasjonale forpliktelse angående villrein å stoppe samfunnsutviklingen i høyfjellet.

Vi mener; Om formålet med regionalplan skal være en langsiktig og helhetlig strategi må samfunnsutviklingen angående utbygging bremses vesentlig, spesielt i nærheten av trekkrutene mellom Norefjell og Reinsjøfjell!

4.5 Friluftsliv

Kart 3 og 4 har merket av turistmål. Langedrag er åpenbart et turistmål men er ikke merket av, tross av våre 60 000 årlige besøkende.

Vi Lurer på hvorfor vi ikke er tatt med i beregningene som turistmål.

4.6 Fritidsbebyggelse og reisemålsutvikling

Det beskrives i høringsutkastet at; Potensialet i vedtatte kommuneplaner og reguleringsplaner per 2018 anslås til noe mer enn 8000 nye enheter. Antallet i de ikke regulerte områdene kan øke betydelig dersom det velges kompakte utbyggingsformer.

Dette er ikke akseptabelt angående formålet for en langsiktig og helhetlig strategi for bruk av fjellområdene. Med 15000 enheter (eksisterende enheter + det som er planlagt) endres naturen betraktelig av menneskelig aktivitet.

Vi mener: Samfunnsutviklingen angående utbygging av hytter må bremses vesentlig for å opprettholde livsgrunnlaget for det som lever i fjellet, spesielt angående trekkrutene for rein mellom Norefjell og Reinsjøfjell!

4.7 Landbruk og utmarksnæringer

Anngående dyretellingene er tydeligvis ikke Langedrag Naturpark tatt med i tellingen. Vi har et dyreantall som vil endre tabellen litt, vi har for eksempel ca 60 geit, 35 hester, 12 storfe, 40 sau.

4.8 Konkurrerende arealbruk

Utbygging/reiseliv og villrein

Det er beskrevet at: «løsningen er å legge all utbygging utenfor de viktige leveområdene for villreinen. Fjellområdene over 1000 moh. Kalvingsområder og villreintrekk er særlige viktige å holde som grønne soner»

Ja, det er bra å etablere grønne soner men ved å tillate ny utbygging helt opp mot 1000 meter vil vi ødelegge for mer og mer av reinen sine leveområder. Vi kan ikke tillate ny næringsutvikling/ utbygging i denne høyden.

Vi mener: Det må etableres en solid buffersone fra høydekoten 1000moh og nedover som gjør at villreinen kan få sikret sine livsvilkår.

Friluftsliv/ferdsel og villrein

Det er beskrevet at man ikke vet hvor tålegrensen til reinsdyra går.

-Det er riktig, vi vet ikke det, men vi vet også i 2019 at reinsdyr ikke trives i en sameksistens med lokal nærings og samfunnsutvikling.

Vi mener: Tålegrensen vil bli nådd og reinsdyra vil endre sin bruk av fjellområdet om det blir åpnet for nye 8000 enheter (totalt 15000 enheter) og den tilhørende ferdselen fra alle disse menneskene som representerer enhetene.

Belastningen av endret bruk hos reinsdyra i Nes, Flå, Krødsherad eller sigdal vil da falle over på Nore og Uvdal der det er et roligere miljø, dette er ikke ønskelig, stopp utbygging, etablere større buffersoner.

5.2 hovedtrekk i planforslaget arealbruk

Anngående spørsmål om alternativ til alpin infrastruktur:

Vi mener: det er galt å bygge ut nye deler av sigdal og krødsherad opp i høyfjellet. Det allerede etablerte alpine tilbudet i krødsherad må videreføres.

Regional plan for Norefjell - Reinsjøfjell

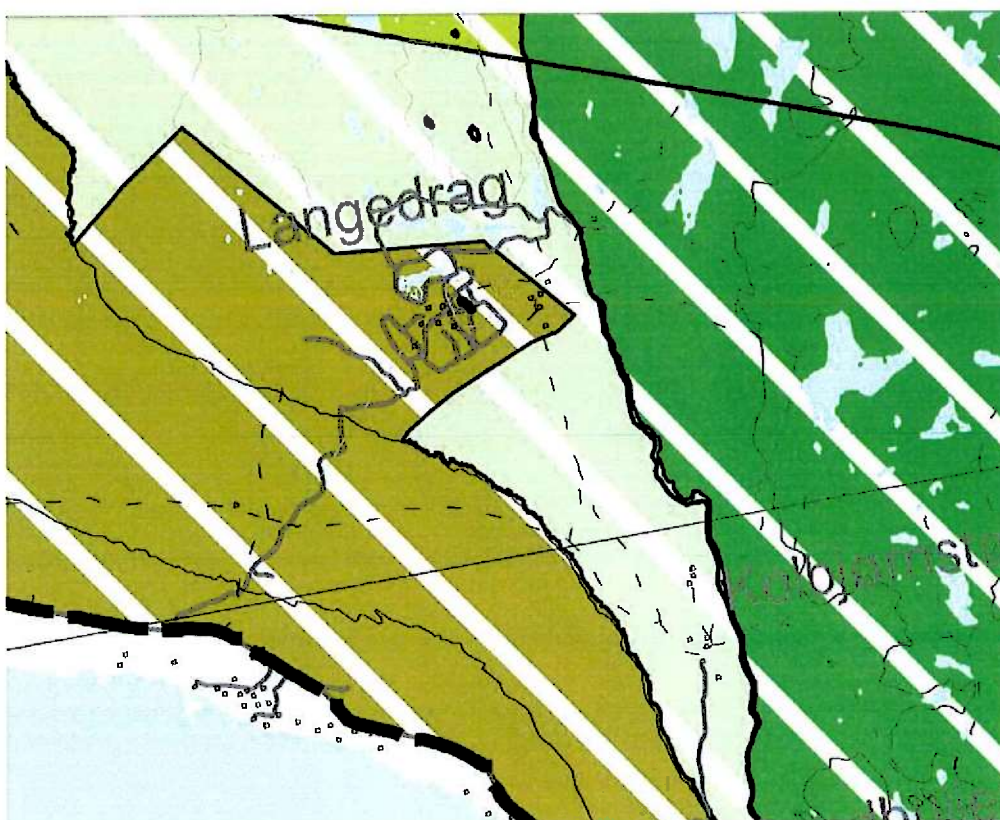
TEGNFORKLARING

- Utbyggingssone (Sosikode: 1120)
- Landbruk-, natur- og friluftssone (Sosikode: 3031)
- Fjellsone med viktig villreinhensyn (Sosikode: 3033)
- Utviklingssone (Sosikode: 3035)
- Landbruk-, natur- og friluftssone - spredt (Sosikode: 5232)

Annen informasjon

- Naturvernområder
- Sjø og vassdørg

- Regional plangrense

Eiendommen Langedrag er etter planforslaget nå delt i 3 forskjellige soner(se kartet):

- 1.Langedrag seterbu og fjøset er akkurat innenfor «fjellsona med viktige villreinhensyn»
- 2.Sommerløypene for hundekjøring og hest og vogn trasee er i «landbruk-, natur og friluftssone»
- 3.Byggningsmassen generelt på gården er i «utviklingssonen», ovenfor den ellers benyttede 900 meters koten.

En bedrift som Langedrag har behov for å utvikle seg for å være attraktiv for publikum. Vi ønsker at en større del av eiendommen ligger innenfor utviklingssonen som tillater endringer og aktivitet.

Mvh

Langedrag Naturpark AS

Øygardsgrend Grunneierlag

Høringsinnspill til regional plan for Norefjell – Reinsjøfjell

Høringsfrist er 10. Oktober 2019

Øygardsgrend grunneierlag er en sammenslutning av grunneiere fra Langedragbekken og sørover til Sporan bru. Eiendommene ligger øst for Tunhovdfjorden/ laagen og et godt stykke østover i terrenget. Grunneierlaget representerer 47 grunneiere og ca. 64 000 daa. Eiendommene er i svært aktiv bruk, og det er derfor viktig for grunneierlaget og komme med innspill til planforslaget.

Grunneierlagets intensjon i denne sammenheng er å ivareta alle grunneiernes interesser. Vi ser at intensjonen med planen i hovedsak er god. Inndelingen av områdene i Nore og Uvdal kommune med LNF spredt og utviklingsområder støttes. Dette gir etter vår mening rom for å planlegge den utviklingen vi ønsker for området.

Vi kan ikke se at det som i kapittel 2 utformes som formålet med planen lar seg gjennomføre. *Formålet med den regionale planen er å komme fram til en langsiktig og helhetlig strategi for bruk av fjellområdene. Gjennom helhetlige vurderinger skal blant annet villrein, lokal nærings- og samfunnsutvikling og friluftsinnteresser søkes ivaretatt. Sambruk og sameksistens mellom disse gruppene synes særlig viktig i dette fjellområdet. Den regionale planen skal gi rammer og forutsigbarhet for videre og mer detaljert planlegging i de enkelte kommunene.*

Villreinformvaltning og hyttebygging er motpoler og en så omfattende plan for utbygging som vi ser i flere av kommunene vil medføre en direkte fare for villreinen. Etter vår mening må en ta et standpunkt til om en ønsker en så ekstrem tetthet på utbyggingen opp mot fjellsonen eller om en ønsker å beholde reinstammen i området. Grunneierlaget frykter at vårt område vil bli ofret som friområde for villrein som følge av den planlagte tette utbyggingen i de andre kommunene.

Etter grunneierlagets mening er det ikke hytteutbygging i Nore og Uvdal kommune noe problem i forhold til reinstammen. Hovedutfordringene ligger i de kommunene der det bygges tettest og mest.

Landbruksinteressene i området grunneierlaget representerer er sterke. Landbruket er den næringen i området som har lengst og sterkest røtter. Det er viktig at ikke disse interessene blir skadelidende eller risikerer å bli nedprioritert i en regional plan. En ser av oversikten over aktivt landbruk i området at spesielt områdene rundt Reinsjøfjell har et aktivt landbruk.

Reinen i området medfører allerede i dag utfordringer for landbruksnæringen. Reinen oppholder seg i stor grad nede på setervollene og på oppdyrket mark på våren. Reinen beiter ned deler av de beiteområdene som er ment for husdyr. Husdyra beiter i mindre grad der reiene har vært på grunn av at reinen etterlater seg mye hår og lukt. I tillegg ødelegges det gjerder og grunder. Reinstammen i dette området er mindre sky for menneskelig aktivitet enn

Øygardsgrend Grunneierlag

andre reinstammer, for eksempel villreinen på Hardangervidda. Det er vanskelig over tid å opprettholde gode beiter for egne husdyr i området.

I disse områdene er det ikke nødvendigvis gårdbrukerne som eier grunnen, men de har beiterett. Det vil si at når det kommer til jaktkort, så har ikke de samme gårdbrukerne som i praksis fører opp reinsdyrene, rett til å jakte på villreinen.

Grunneierlaget ser den store utbyggingen og manglende buffersoner opp mot «fjellsoner med viktige villreinhensyn» i kommunene Flå, Krødsherad, Sigdal og Nes som den største utfordringen. I disse kommunene går utbygging av skianlegg og hytter i stor grad helt opp mot fjellsonen. Grunneierlaget mener spesielt at det er viktig at trekkområdet ved Flatvollen sikres slik at reinen fremdeles kan benytte både områdene på Norefjell og Reinsjøfjell. Vi mener at den omfattende utbyggingen i disse kommunene helt opp mot fjellsonen vil medføre stor risiko for at områdene reinen pr. i dag benytter vil reduseres. Vi ser da videre at dette vil medføre større press i Nore og Uvdal kommune, noe som ikke er akseptabelt. Vi mener alle kommunene må ta ansvar i forhold til å opprettholde buffersoner opp mot fjellsonen.

Det er en reell fare for at reinen endrer bruk av områdene ved en stor utbygging og aktivitet i de høyereliggende områdene, og at mer av arealene utenfor tellende areal tas i bruk av reinen. Denne bruken foregår allerede i dag, men en økning vil medføre en større belastning på det eksisterende tradisjonelle landbruket.

I Nore og Uvdal kommune/ vårt område er arealbruken preget av spredt hyttebygging, landbruk, skogbruk og tradisjonell utmarksnæring. Grunneierlaget ønsker ingen intensiv hyttebygging, men heller en forsiktig spredt utbygging og bruk av utmarksressursene slik situasjonen er pr. i dag.

Det er viktig at stier og løyper kanaliseres og planlegges både sommer og vinter slik at de ikke er til hinder for utøvelse av tradisjonell landbruksnæring.

Øygardsgrend grunneierlag mener det er riktig å beholde 1000 meters grensa i forhold til fjellsonen med viktige villreinhensyn. Under 1000 meter er det andre hensyn som skal veie tyngst.

Med hilsen
På vegne av Øygardsgrend Grunneierlag
Øygardsgrend 07.10.2019

Nils Natten
Jo Kristoffersen
Irene Nørsterud
Anne Aufles
Hilde Loftsgård
Nils Runar Sporan

Til

Gire, 08.10.2019

Buskerud fylkeskommune
Postboks 3563
3007 Drammen

Fra

Fekjan/Brynhildstjern sameige (FBS)
v/Åsmund Grønning
Girevegen 67
3540 Nesbyen

Høringssvar – Regional plan for Norefjell/Reinsjøfjell.

Høringsdokumentet har klart å belyse ulike bruk av området slik intensjonen var. Det er bra. FBS er opptatt av det er en rimelig balanse i den ulike bruk av området. Det er derfor rom for noen forbedringer.

Kartdelen som viser løyper og stier er ikke representativ for dagens situasjon i Nes. Den er utarbeida uten kvalitetssikring av Nesbyen turist- og næringservice AS, og tar ikke hensyn til annen virksomhet enn ski-/fotturisme. Nes kommune har under arbeid kommunedelplan for friluftsliv, idrett og fysisk fostring (sti- og løypeplan). Der har vi spilt inn forslag om at alle berørte må møtes til felles drøftinger før kartet for stier og løyper tegnes. Dagens kart som ligger ved høringsforslaget inneholder til og med løyper som ikke er gitt løyve til eller blir kjørt, stier som ikke er i bruk og gjenvokst. For Nes sin del må kartet derfor foreløpig være uten inntegna stier og løyper inntil samarbeidsmøte er avholdt. Det må og tas inn et punkt om at arrangementer av tur-, mosjons- og konkurransekarakter blir lagt utenfor det som er omtalt som «Fjellsonen». Vi har dessverre dårlig erfaring med dette, også med tanke på ulovlig motorferdsel.

Det er og viktig at alle landbruksinteresser kan skje innafor LNF-området. Høringsutgaven skiller mellom tradisjonelt landbruk og andre ressurser. FBS mener alle gårdens ressurser må kunne utøves innafor LNF-området, slik at det ikke kan være nødvendig med dispensasjonssøknad for dette. Slik høringsutgaven er i dag, betyr det det er lagt opp til et forbud mot utnyttelse av disse ressurser, og at det må dispenseres fra dette etter søknad. Det kan ikke FBS akseptere.

Høringsutgaven legger opp til et forbud mot etablering av overnattingsvirksomhet i «Fjellsonen». Det virker fornuftig etter FBS sin oppfatning, men det gir ingen mening at Den Norske Turistforening skal være unntatt dette. Om overnatting skjer i regi av DNT eller andre private aktører, genererer det like mye ferdsel, så dette må likestilles. Det kan ikke gis noen særbehandling av DNT.

Hilsen styret i Fekjan/Brynhildstjern sameige

Åsmund Grønning, Ole Haug, Jon Ole Nordhagen, Ingrid Roløkken, Nils Ole Mehlum

Børtnes-Ødegårdene 04.10.19

Buskerud Fylkeskommune
v/ Ellen Korvald
postboks 3563
3007 Drammen

Høring av regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell 2019-2035

Børtnes-Ødegårdene (BØ) grunneierlag har hatt styremøte for å se på utkastet til Regional plan.

Grunneierlaget går sterkt imot og vil protestere på at hele området defineres som enten villreinområde eller LNF område, noe som vi ser kan båndlegge og stoppe all utvikling i området. Vi er ikke enig i at det er nødvendig med fredning og båndlegging av området av hensyn til rein. Beiteressursene denne reinstammen trenger er uansett ivaretatt av uberørte områder og det er så spredt bebyggelse i hytteområdet vårt at reinen ikke har problemer der.

ref. «Landbruk-, natur og friluft sone

Sone under Fjellsonen, og over og mellom Utbyggingssonen med stor verdi for landbruket, villrein, natur og friluftsliv. Tilrettelegging for friluftsliv begrenses ikke av villreinhensyn. Åpner ikke for annen utbygging enn det som inngår i kommuneplanens LNF-formål.»

Vi i BØ grunneierlag mener at området vårt kan direkte sammenlignes med området som Nore og Uvdal har fått betegnelsen LNF spredt på ref.;

«Landbruk-, natur- og friluftssone – spredt

Sone under Fjellsonen, med stor verdi for landbruket, villrein, natur og friluftsliv, men med forsiktige og stedstilpassede utviklingsmuligheter.»

Området vårt (BØ grunneierlag) har en veldig spredt og forsiktig utbygging og kan ikke sammenlignes med utbyggingsområder som Natten, Høgevarde, Reinsjøfjell osv.

Når dette skal være en regional plan skjønner vi ikke hvorfor det skal være forskjell på områder bare man krysser kommunegrensa. Vi i BØ grunneierlag er klar over at det i kommuneplan pr i dag er benevnt som LNF område, men har startet dialog med kommunen for å omgjøre det til LNF spredt. Vi mener da at det også i Regional plan må omgjøres fra LNF til LNF spredt.

Minner om formålet med planen der også næringsutvikling er tatt med;
«Formålet med den regionale planen er å komme fram til en langsiktig og helhetlig strategi for bruk av fjellområdene. Gjennom helhetlige vurderinger skal blant annet villrein, lokal nærings- og samfunnsutvikling og friluftsinnteresser søkes ivaretatt. Sambruk og sameksistens mellom disse gruppene synes særlig viktig i dette fjellområdet. Den regionale planen skal gi rammer og forutsigbarhet for videre og mer detaljert planlegging i de enkelte kommunene.»

Børtnes-Ødegårdene 04.10.19

Styret i Børtnes-Ødegårdene grunneierlag
v/ formann
Knut Aalton
Børdalsvegen 31
3540 Nesbyen
Email knut.aalton@gmail.com

Harald Stavn Skjørten

Flatvollen

Fagertunveien 2

0281 Oslo

Oslo 9/10/2019

Buskerud fylkeskommune

p.b 3563

3007 Drammen

Etter å ha lest gjennom høringsutgaven for planen Norefjell Reinsjøfjell har jeg følgende bemerkninger:

Virkelighetsoppfatningen til de som er eksperter godtas ikke. Det virker som dette er skrevet ut fra et ønske om å få gjennomslag basert på studier av andre reins stammer og ikke hvordan denne stammen ter seg og bakgrunnen for denne stammen. Stammen er svensk skogsrein som var tam helt til 1992 da man valgte å begynne jakt på den, man kan da også stille seg spørsmål om jakt på denne stammen var human.

- **Utfordringer:** "Villreinreinstammen er av de minst skye i landet, men menneskelig forstyrrelse og fragmentering av landskapet er likevel en viktig utfordring for villreinforvaltningen. Den største trusselen mot stammen anses å være den sterke hyttebyggingen i området, og ferdselen som følger med den. På tross av at reinen i dette området ser ut til å ha en høy toleranse for menneskelig aktivitet og inngrep, er det grunn til å tro at også denne bestanden har en terskel for hva den tåler." **Merker meg at hele rapporten er laget ut fra dette avsnittet og finner det rart at men kan lage en høringsuttalelse hvor noen konkluderer basert på at man har grunn til å tro**
- GPS sporing av stammen er fra gamle data, hvor er de nye dataene på dette som kan si noe om hvordan stammen påvirkes av ferdsel i området. Eller er det tatt en slutning basert på gamle data og lagt antagelser på resten av bevegelsene til dyra
- Gjennom alle år har jeg vært på Flatvollen (som eier) og sett hvordan dyra trekker over, kan ikke se at det har vært noen endring i dette mønsteret selv med vesentlig mer trafikk i området. Dyrene er vant til menneskelig aktivitet som de alltid har vært ettersom det er en tamreinstamme. Senest i sommer måtte jeg advare min datter på 10 år om å ikke gå for nærme dyre for de finnes ikke sky
- Med stor hyttebyggingsaktivitet på Reinsjøfjell hytteområde og Flatvollen burde det i henhold til denne rapporten ikke ha vært en eneste rein som hadde krysset over veien, hvor er dataene på at reinen har endret adferd de siste 20 åra
- Med så stor hytteutbygging som det også har vært på Høgevarde er det rart at det ikke foreligger en grundig rapport på hvordan kalvingen påvirkes
- Under noten om jakt så fremheves det at reinen er relativt tam regner med at dette kommer fra villreinutvalget de bør jo ha sitt på det rene når de sier reien er relativt tam ergo denne flokken kan ikke sammenliknes med andre flokker
- Fiske i området har ikke rapport utvalget en gang ønsket å sjekke, de har ikke spurt

- Grunnlaget for noe drift/utleie på Flatvollen er skiløyper uten dette kan man legge ned hele stedet, det er nesten umulig å leie ut på vår somme og høst det er svært få andre tilbud av fritidsaktiviteter i området. Folk leier for å gå på ski uten oppkjørte løyper blir det slutt på det
- Hva er definisjonen av mye rein i området?
- Flatvollen ligger ikke ved fylkesvei 287 dette sier jo litt om de som har utformet denne planen, har de vært i området
- Punkt 5.4 er plutselig Kollen blitt et problem hvor kom dette fra? Ikke er det i trekksonen og utenfor der dyrene gikk i 2006 ref kart 2

Mitt umiddelbare tiltak er selvfølgelig å stenge av all parkering som jeg har lagt opp til på Flatvollen og nedkjøring til Stavnsveien og andre plasser på min eiendom det lar seg parkere i området, slik jeg leser rapporten er det nå svensk skogsrein som nå skal være næringsgrunnlaget for gården ikke turisme eller annen utvikling.

Mvh

Harald Skjørten

Fra: Harald Skjørten
Sendt: 9. oktober 2019 23:21
Til: BFK Postmottak Sentraladministrasjonen
Emne: Innsigelser Regional plan for Norefjell Reinsjøfjell

På vegne av Stavn Fjellsameie har vi følgende innsigelser

Reinstammen ble i 1992 definert som villrein etter å ha vært tamrein fra Sverige frem til da. Vi sa ja til dette med de forutsetningene som ble lagt i den planen fra 1992. Da skulle det ikke gå utover næringsgrunnlaget til grunneieren og den retten de har på å forvalte egen eiendom. Med denne planen som nå blir foreslått ser vi at alt dette er satt til side, hadde vi vist dette da hadde vi gått for en nedslakting av stammen.

Vi kjenner ei heller til at stammen har blitt påvirket av økt trafikk i området ettersom disse dyra alltid har vært vant til menneskelig aktivitet.

Skiløyper, jakt og fiske i vårt område skal ikke påvirkes av reinen som går der. Det er plass til både rein og annen aktivitet ettersom dette er opprinnelig tamrein som går der ikke villrein fra Hardangervidda

Det kan virke som vi nå skal være et friområde for Sigdal/Haglebu området

Vennligst bekreft mottaket

Stavnfjellsameie

v Harald Skjørten

Merknad til regional plan for Norefjell/Reinsjøfjell.

I en høring er det viktig å legge vekt på lokale innspill som kjenner lokale forhold godt. Jeg har utøvet friluftsliv og jaktet storvilt i Stavnsmarka sammenhengende i om lag 30 år, og vil derfor ubeskjeden fastholde at jeg kjenner nordre deler av Flå kommune med områdene Tollefsrudseter -Flatvollen- Reinsjøfjell meget godt.

I 1991 avklarte Landbruksdepartementet og Miljøverndepartementet at tamreinen i området kunne forvaltes etter villtlovens bestemmelser og jakt på den forvillede tamreinstammen ble iverksatt i 1992. Som jeger må jeg innrømme at jeg hadde et håp om at reinen i området etterhvert skulle utvikle mer frykt ved møte med mennesker. Selv etter snart 30 år med jakt er reinen i området fortsatt påfallende tolerant i forhold til menneskelig aktivitet. Etter at det ble åpnet for jakt i 1992 har jeg ennå til gode å jakte rein i området. Manglende skyhet vil jeg påstå er hovedgrunnen til at andelen lokale jegere er ekstremt lav. Selv nå i høst har jeg gått på rein som jeg har trodd har vært kadaver, men som reiser seg på 15-20 meter og rusler rolig av sted selv når reinen må ha fått været av folk.

Jeg kjenner ikke til at det noen gang er felt rein øst for Kolleveien/nord for Stavnsvegen. Stavnsvegen er i flere sammenhenger noe forenklet benyttet som «avgrensningslinje» for reinens områdebruk mot nord. Dette fremkommer også av kart som er utarbeidet i forbindelse med tidligere kartlegginger av reinens områdebruk. I praksis så er reinens leve- og trekk område en god del nærmere Brennattene- Tollefsrudfjell, og veien blir brukt som avgrensning i kart da veien er enkel å følge.

En meget sjelden gang kan det observeres rein nord for Stavnsvegen/øst for Kollevegen. I de få tilfellene dette skjer oppholder reinen seg i området en kort periode og skyldes hovedsakelig næringssøk etter sopp særlig på høsten. I slike perioder har det vært observert rein langt ned mot bygdene både i Sigdal, Flå og Krødsherad.

Områdene øst for Kollevegen og nord for Stavnsvegen har ingen funksjon som leveområde for rein. Jeg har hytte på Kollen og blir direkte lei meg når Fylkesmannen peker på at det er aktivitet fra «mitt nærområde» som utpekes som et av de største problemene reinen i Reinsjøfjell- Norefjell står ovenfor.

Med hilsen

Torger Kolsrud,

eier av gbnr: 18/158 på Kollen.

Buskerud fylkeskommune
Postboks 3563
3007 Drammen
postmottak@bfk.no

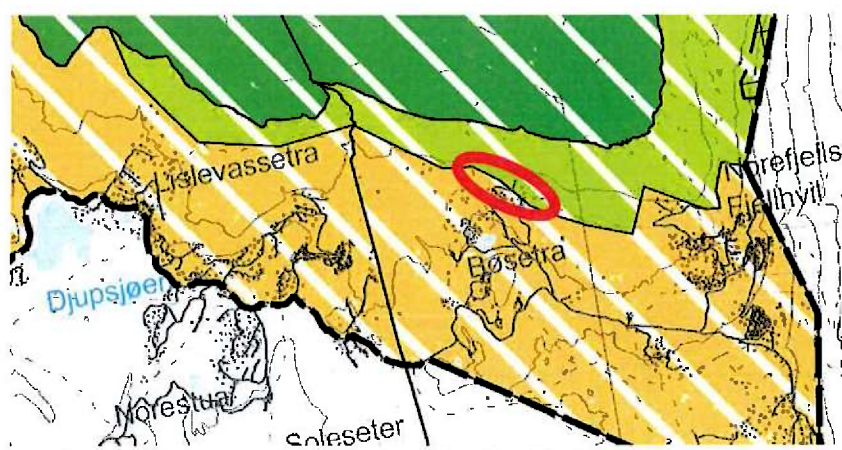
Norefjell 8. oktober 2019

Innspill til Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell 2019-2035

Viser til mottatte høringsdokumenter for regionalplan for Norefjell-Reinsjøfjell.

Dette innspillet representerer Knut Sønsteby (206/1) og Marianne Skjetne Bøe (206/2), grunneiere i Bøeseter i Krødsherad kommune.

Arealplankartet som ligger ved høringsdokumentene er grovmasket og viser ikke detaljerte grenser mellom utbyggingssonen og sonen for landbruk, natur og friluft. Det er vanskelig for oss å «lese» ut fra kartet hvor denne grensen går i Bøeseter.

Vi fikk i høringsmøtet på Flå den 11. september opplyst at denne grensen vil endelig fastsettes i forbindelse med utarbeidelse av Kommunedelplanen for Norefjell i Krødsherad kommune. Veilederen for Kommunedelplanen har satt Øvre Djupsjøløype som øvre byggegrense i Krødsherad kommune. Vårt innspill til utbygging i kommunedelplanen følger Øvre Djupsjøløype. Se vedlagte kart i eget dokument.

Vi ser det som naturlig at grensen i Regionalplanen mellom utbyggingssonen (Sosikode 1120) og landbruk-, natur- og friluftsonen (Sosikode 3031) følger Øvre Djupsjøløype i Bøeseter og samsvarer med veilederen for Kommunedelplanen.

Med vennlig hilsen

Knut Sønsteby
Sign.

Marianne Skjetne Bøe
Sign

Vedlegg: Kart, innspill KDP Norefjell, Krødsherad kommune

*Buskerud fylkeskommune
v/prosjektleder Ellen Korvall*

Flå 10. oktober 2019

Høringsuttalelse for utkast til regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell 2019-2035. Merknad fra Høgevarde AS i Gulsvikfjellet i Flå kommune.

Vi ser positivt på at regional plan vil trekke opp rammer og retningslinjer for en helhetlig og langsiktig strategi for bruk av fjellområdene.

Samtidig utfører vi vår planlagte arealbruk i Gulsvikfjellet med sikte på tyngre satsing på reiselivs- og fritidsaktiviteter slik det er regulert etter en lang og grundig prosess med områderegulering og konsekvensanalyse.

Vi anmoder om at følgende områder prioriteres med sikte på fritidsaktiviteter:

1. Området mellom Miljosetra/Gulsviksetran og Kalvelifjellet/Grøn
 - Dette området er ikke oppholdsområde for rein og området brukes allerede for aktiv friluftsbbruk.
2. Strandsonen på vestsiden av Fyrisjøen med sikte på enkel tursti
 - Fyrisjøen representerer et viktig landskapsrom og en svært viktig lokalitet for friluftaktiviteter
 - Sti langs strandkanten på vestsiden av Fyrisjøen kommer ikke i konflikt med trekkveg lengre opp i Gråfjell

Historikk

Vi kjenner godt til bakgrunnen for etablering av reinstammen i 1992 og de lokale forholdene for trekkveger og oppholdsområder for rein. Det ble åpnet for jakt på tamrein på spesielle vilkår i en tiårs periode i 1992. Men forutsetningen var at andre viktige samfunnsinteresser ikke skulle bli skadelidende. Det skulle være rom og forutsigbarhet for viktig næringsutvikling i form av reiseliv/fritidsaktiviteter i Gulsvikfjellet.

Kunnskap om reinstammen

Vi stiller spørsmål om datagrunnlaget/kunnskapsgrunnlaget for bruk av temakart, vurderinger og foreløpig utkast til fjellsone med viktige villreinhensyn. Vi har inntrykk av at enkeltobservasjoner av radiomerkede dyr langt ut over kjerneområdet for reinstammen har blitt tillagt altfor stor vekt.

I forslag til konsekvensanalyse og utkast til regional plan vises det også til en rekke referanser for Snøhetta og andre nasjonale villreinområder. Det blir etter vårt skjønn helt feil, da reinstammen i Reinsjø-Norefjell har en helt annen genetisk opprinnelse og toleranse for menneskelig aktivitet.

Mens Snøhetta-stammen har fluktavstand på 2 km, har reinstammen i Reinsjøfjell – Norefjell en fluktavstand på maks 30-40 m. Hvis vi derfor tar utgangspunkt i denne reinstammens spesielle adferd og toleranse for menneskelig aktivitet, vil enkeltobservasjoner/radiomerking av noen dyr være et tvilsomt kriteriegrunnlag for fastsettelse av viktige område for reinstammen på Reinsjøfjell - Norefjell.

Områdereguleringsplan for Gulsvikfjellet

Gulsvikfjellet i Flå er tatt ut som tyngre destinasjon for utbygging og friluftsliv etter en lang prosess med områderegulering og konsekvensanalyse.

Det ble som kjent gjennomført konsekvensanalyse for bl.a. landskap, naturmangfold og rein. Professor Egil Reimers gjennomførte egen vurdering av rein opp mot områder for utbygging, ferdsel og friluftsliv som del av denne analysen.

Avklaring av stier og løyper kontra trekkveier og oppholdsområder for rein

I tilknytning til områdereguleringsplanen for Gulsvikfjellet ble det også utarbeidet egen sti- og løypeplan for Gulsvikfjellet. Etter vårt skjønn vil en kunne styre hovedmengden av ferdsel langs merkede stier og løyper, noe som også ble inngående drøftet med professor Egil Reimers. Her ble det bl.a avklart mulighet for enkel sti langs vestsiden av Fyrisjøen. I tillegg ble ferdsel i form merkede skiløyper og turstier i tilknytning til større utbyggingsområde HV19 Grøun avklart. Det ble bevisst ikke lagt inn tursti fra Grøun og vestover mot Laksejuvflata hvor det er oppholdsområder for rein i sommeerhalvåret. Ferdselele i form av skiløyper og turstier er i hovedsak tenkt styrt langs ny veg til Grøun.

Naboområdet Voldsameiet og ferdsel

Naboområdet Voldsameiet er et naturlig området for utvidelse av bebyggelse og friluftaktiviteter nord for HV15 Vardefjell i Gulsvikfjellet. Aktuelle byggeområder utgjør et begrenset areal og en vil kunne utnytte felles infrastruktur i Gulsvikfjellet og i deler av Voldsameiet. Det vil også representere det samme friluftsområdet som allerede er tatt i bruk til skiløyper og turstier. Det er ønskelig med videreføring av merkede turstier, skiløyper og sykkelstier nordover gjennom Voldsameiet og ned til Flå sentrum i samarbeid med grunneiere i sameiet. Vi kan ikke se at dette er i konflikt med reinens oppholdsområder.

Samarbeid om ferdsel gjennom Ringnesmarka i Krødsherad

Vi er også kjent med forslag til byggeområde på den nedre delen av Ringnesmarka. Dette området grenser inntil godkjent område HV19 Grøun i Gulsvikfjellet. Vi stiller oss positiv til dette planforslaget.

Det er etablert samarbeid med grunneier Per Gudbrand Ringnes i Ringnesmarka i Krødsherad med sikte på merkede skiløype, tursti m.m. sørover fra HV19 Grøun. Dette vil åpne for attraktive områder for friluftsliv og avlaste høyereliggende områder mot Laksejuvflata hvor det er oppholdsområder for rein.

På vegne av styret i Høgevarde AS

Erik Gulsvik
Daglig leder